

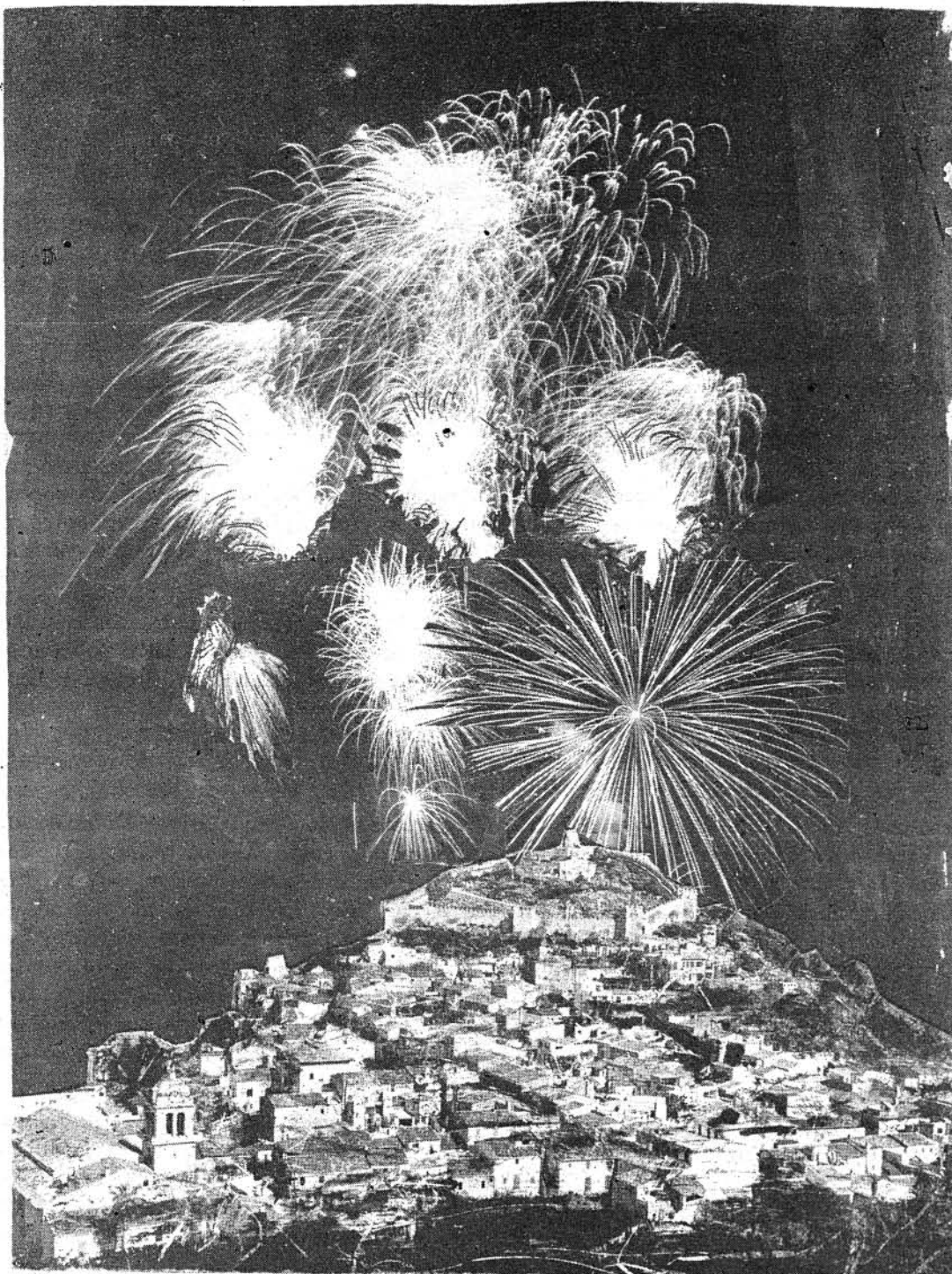
CAP

VERNELL

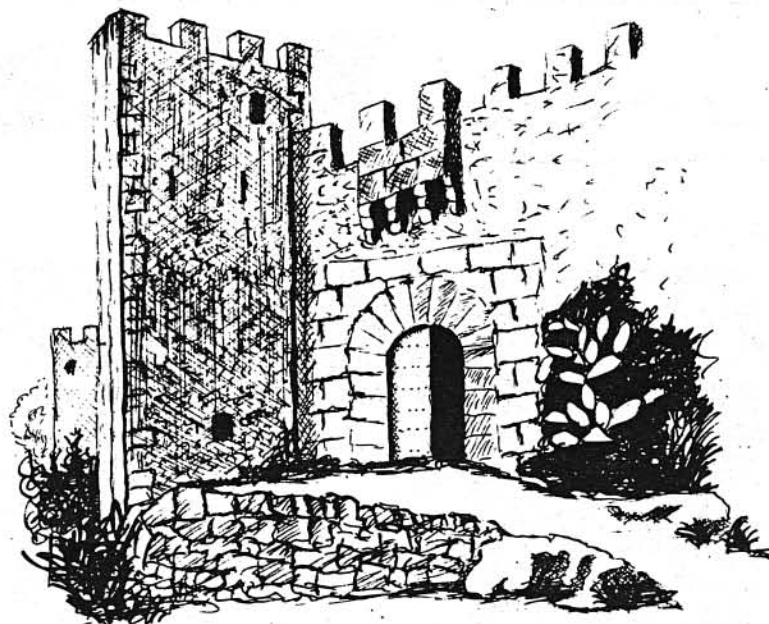
Nos. 56 - 57

Capdepera - Cala Rajada

Agost-Setembre 1985



portalet



EL CASTELL I ELS FOCS

Una vegada més han passat les festes. Festes patronals. I també, una vegada més, no cal dir-ho, no han estat més que una repeticció, una mena de fotocòpia de les anteriors. Uns actes que es repeteixen any rera any. Els mateixos jocs, els mateixos acudits, la mateixa impersonalitat de sempre i gairebé les mateixes cares.

Festes rutinàries, com tot lo institucionalitzat. Idiotitzants, com tot lo dirigit. Uns senyors -que costen un ronyó- sobre un entarimat, que canten, que ballen o gesticulen les ordinàries de sempre. I en front, el poble, assegut, passiu, moltes vegades avorrit i, gairebé sempre, sense poder dir aquesta boca és meva.

Seguim amb les festes de tipus franquista, on el poble segueix essent el xotet: si te vols berenar la festa has d'entrar dins el tancat.

Els programes solen dir: festes patronals. L'experiència ens diu que festes patronals no han estat mai festes populars. La festa popular neix i creix dins el poble, del poble i per al poble. La festa patronal neix dins una institució i creix dins el despatx d'un marxando de professionals de l'espectacle. Per a una festa popular es manegen idees. Per a la festa patronal sols xifres. La festa popular és participativa i creativa; per tant, un joc de cor i cervell. La festa patronal és un joc de butxaca. La festa popular és fresca, espontània, sincera. L'altra és estudiada, tot càlcul, sofisticada en el més real sentit de la paraula. La festa popular té al poble com a protagonista, com a element viu, dinàmic, actiu. L'altra és tot el contrari, és el clàssic espectacle llogat que el poble paga per veure.

I feta aquesta reflexió, el que volem comentar no és la festa en si, sinó una part de la festa, pentura la més creativa de totes i la més sorprenent: els focs. I encara no dels focs com a tals, que sempre ens suggestionen amb la seva màgia, que creen, per uns instants, tot un món de fantasia, fantasia viva, dinàmica, que té a vegades la durada d'un batec i que en tan curt espai de temps ens summergeixen dins un miracle de llum. No, no és dels focs que volem parlar, sinó del seu emplaçament.

L'emplaçament dels focs, des de fa uns anys, és el Castell. Potser, aquest sigui el marc adequat per a donar a la revetlla un punt àlgid d'espectacularitat, de vistositat, que ajudi a la màgia de veure desfer les cartuxades en esclator d'espises. Potser. Però, ¿s'han pensat qualche vegada en el mal que les explosions li fan al Castell? Perquè n'hi fan, segur. Basta veure'l passada la nit del foc. I el que ens digui que no, que ens digui si les voldria sobre la seva teulada, a les explosions.

Al poble ens costa molts de doblers la restauració de les murades i no creim de cap manera que els focs ajudin a la seva conservació, més bé tot el contrari. Les cremades, que són nombroses, més la brutor, més les percussions de les ones expansives, són un preu massa elevat que estam pagant per la vistositat d'un espectacle. Cal que per a properes revetlles es cerqui un altre emplaçament. De lo contrari, el poble haurà de demanar responsabilitats als membres del Patronat que, al cap i la fi, és el responsable de la conservació del Castell i de la seva custòdia.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Biel Pérez
 Antoni Riutort
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 M^a Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Coloma Mayol
 Manuel López
 Bàrbara Flaquer
 Ani Muñoz

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
 BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

AGOST-SETEMBRE 1985

Carrer d'Es Port, 43
 Capdepera

Imprimeix:
 APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

grumallons



La nova Llei de Règim Local obliga a la desaparició de les comissions permanents dels ajuntaments i la seva substitució per comissions de govern, anomenades pels batles i sense considerar, necessàriament, una representació proporcional segons el número de regidors de cada partit. Sobre aquests aspectes, contesta algunes preguntes el nostre Batle, Joan Pascual.

¿JA HEU DUIT A TERME LA REESTRUCTURACIÓ QUE PREVEU LA LLEI?

En el Ple del dia 1 d'agost varem dur a terme part d'aquesta reestructuració, com és la que afecta a la Comissió Permanent. Ara sols queda pendent el que afecta a les comissions informatives, que seguiran igual fins a l'aprovació del Reglament de Funcionament Intern de l'Ajuntament, cosa que esperam fer dins els mesos de setembre-octubre. La llei marca que hi ha d'haver un membre de cada partit dins cada comissió informativa, i a Capdepera sempre ho hem vengut fent així.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

¿COM HA QUEDAT CONSTITUÏDA LA NOVA COMISSIÓ DE GOVERN?

La Comissió de Govern ha quedat constituïda tal com estava la Comissió Permanent. El Ple i el Batle li han donat les mateixes competències que abans tenia la Permanent, esperant que segueixi funcionant de la mateixa manera. El funcionament era bo, no era lent, ens reuníem cada setmana i anava bé.

¿QUÈ OPINES DE LA NOVA LLEI I DE LES MAJORS ATRIBUCIONS QUE ES DONEN ALS BATLES?

De la nova llei no en vull fer un comentari en profunditat perquè encara no sé molt bé quin resultat pot donar. A simple vista se veu que és una llei feta per a governar majories, no contemplant prou els problemes que es puguin tenir a pobles com Capdepera, Sant Llorenç, Manacor i a cents de pobles que hi ha per tot Espanya i que es troben en les mateixes condicions que nosaltres. Obliga a fer majories que, a vegades, no són bones per al poble. Crec que està pensada per a governar grans ciutats com Barcelona, Madrid, Palma, etc. S'oblida un poc dels pobles petits i del seu funcionament.

PLAÇA DES SITJAR

DISCULPES demanam per la no aparició d'aquesta revista el mes d'agost. Les vacances de la impremta han impossibilitat la nostra compareixença puntual i habitual. Per aquest motiu, el número que teniu en les vostres mans té algunes pàgines més de les habituals, tant per acumulació d'originals com per a compensar-vos, en lo possible, de la fallida del mes passat. Moltes gràcies.

VAIXELL Molt espectacular va resultar la treta del vaixell "Tho-pa-ga" en el varador de Cala Rajada. Aquesta nau de bandera francesa no és altra que el conegut "Cala Tuent", que durant molts d'anys navegà per aquests mars. La presència del "Tho-pa-ga" ens va recordar, als qui tenim edat, els temps dels viatges de paumes a través del nostre port.

ESCAR Però no tot ha resultat agradós de la visita d'aquest vaixell. La seva llarga permanència en terra, per reparació, ha fet que les barques de pesca no hagin pogut fer ús, durant aquest temps, dels servicis del varador. I això que, en alguns cassos, la treta es feia urgent.

LLENGUA Amb la mateixa sinceritat que denunciem el que no ens agrada, alabam el que veim de positiu. Per exemple, l'anunci d'un nou curs de català per a adults. I estam d'acord amb l'Ajuntament en que la normalització de la nostra llengua passa pel coneixement que d'ella en tenguem.

LLEI La de Règim Local ja ha entrat en vigor.

Com diu el Batle a la nostra secció de "Grumallons", la nova llei no ha suposat cap canvi considerable dins l'organització municipal de Capdepera. De totes maneres, d'aquest particular convindrà parlar-ne seriosament amb tots els partits polítics locals, per sebre amb quin esperit aplicarien la llei cada un d'ells, si poguessin.

FULLS En el número passat ens descuidàrem de fer menció del full d'informació cultural de l'Ajuntament del mes de juliol. Se miri per on se miri, és faltat a tot principi ètic anunciar en un òrgan d'informació municipal, classes particulars d'EGB d'un professor determinat. ¿Què degueren pensar els altres professors que també donen classes? Costa tan poc guardar la compostura!

COLÒNIA Aquest ha estat el primer curs que hi ha hagut colònia infantil a l'escola de Cala Rajada, i no de nins de Madrit sinó de les nostres Illes. Va esser la segona quinzena de juliol, amb nins de Sta. Eulàlia i Sant Josep d'Eivissa, Algaida, Sóller, Calvià, i Son Rapinya i Son Cladera de Ciutat. Els criteris de selecció es segueixen de manera inversa a les disponibilitats econòmiques dels nins. És un bon criteri.

APARCAR Resulta difícil durant l'estiu. Però vegem, si segons la normativa vigent, sols una línia groga és la que delimita les zones on no es pot aparcar, ¿què signifiquen, aleshores, línies grogues i vermelles, o vermelles i blaves pintades per les aceres? Per altra part, ¿estan autoritzades les senyalitzacions de quals permanents d'algunes cotxeries, sense cap distintiu municipal? ¿Té dret tothom a pintar la seva voravieja? ¿Es poden posar senyals a discreció? ¿Què fa l'Ajuntament al respecte?

PLATGES "Diario de Mallorca" ha vengut publicant, durant aquest estiu i per a informació de turistes, els noms de les platges més importants de l'illa i la distància des de Ciutat. Per lo vist, per al rotatiu esmentat no existeix cap platja en el nostre terme municipal, ni Canyamel, ni Sa Font de Sa Cala, ni Son Moll, ni l'Aguilla, ni Sa Mesquida... Alguns diuen que això és un favor que ens ha fet "D. de M.". En tot cas, es tracta d'un oblit difícilment justificable.

BASQUET A pesar de no esser aquesta una secció particularment esportiva, no podem deixar d'assenyalar els èxits dels equips de basquet locals. Campions els seniors i les juvenils femenines en el Torneig de Sant Salvador d'Artà; campions els seniors en el Torneig de Sant Bartomeu, guanyant, endemés, a un potent Alcúdia que comptava amb els ex-patronatistes Comes i Sastre. Esperançadora, idò, la pretemporada.

MORTS Si la definitiva separació dels essers que estimam és sempre dolorosa, molt més quan els qui se'n van són joves. Aquest és el cas de Pere Joan Massanet i Andrés Ruiz, morts en distintes circumstàncies als 23 anys. Descansen en pau.

FESTES En altres espais d'aquest número se'n parla prou de les festes patronals que, fonamentalment, han estat semblants a les d'anys passats. Aquí sols ferem unes breus consideracions sobre alguns aspectes concrets. En primer lloc, no ens pareix bé que alguns grups del poble no puguin suspendre les seves actuacions particulars els dies de festa, no donant opció a participar als seus membres. Tampoc ens va agradar que el grup Cucorba hagués d'actuar a la plaça de la Constitució; els nins mereixen més respecte. Així mateix ens va parèixer forçat fer actuar tots els grups locals un mateix vespre, fent la vetllada gairebé insuportable. Pel demés, normalitat total.

CAMPIONA En el campionat absolut de tennis de Balears es va proclamar guanyadora la tennista local Antònia Amer, qui en el seu moment ja ho va esser de la categoria cadete. La seva és l'excepció que confirma la regla i esperam que els èxits fins ara assolits per la jugadora no siguin més que el començament d'una llarga carrera. Sort!

OMS Pareix que els oms del torrent de Canyamel se moren. No creim que es pugui culpar a la sequedat puix no és la primera que pateixen aquests arbres. Serà la brutor?

CIRCO I quan ja donàvem per acabat l'estiu en matèria festosa, els dies 3 i 4 d'aquest mes comparegué, sense fer-ne comptes, el Circo Ruso d'Angel Cristo i Bàrbara Rey. Per devers Es Coll d'Os oferiren quatre funcions; es va tractar d'un espectacle de considerable qualitat i que en el nostre poble mai havíem pogut veure. Èxit de públic i els nins que s'ho passaren de lo millor. I alguns de no tan nins.



FOC I també quan ja no en confiàvem, el foc va fer acte de presència, el dissabte 31 d'agost a Ses Coves Rotges i el dia 1 per S'Here-tat. El primer d'ells va esser més important i va costar d'apagar-lo. Tenim sospites de l'autoria d'un d'aquests focs. Creim que les nostres sospites són compartides per altra gent. Fins quan es permetrà que alguns irresponsables actuïn amb total impunitat?

per què ?

PER QUÈ no s'embarrera la zona del varador de Cala Rajada, evitant el perill actual?

PER QUÈ els nostres impostos, a vegades serveixen per a coses completament inútils?

PER QUÈ n'hi ha que calen foc?

PER QUÈ en el nostre poble no podem veure TV-3?

DURANT EL MES DE DE JULIOL...

Han nascut:

Vanesa Cuenda Díaz
d'Antonio i M^a Dolores.
Joan Antoni Esteva Salord
de Miquel i M^a Magdalena.
Sabina Carmen Hernández Grande
de Miquel i Carmen.
Cristina Zahinos Cuenda
de Luís i Encarnación.

S'han casat:

Fernando Serrano Puerto
amb Margalida Reynés Vila.

o o o o o

DURANT EL MES D'AGOST...

Han nascut:

Antoni Melis Serapio
d'Antoni i Aina.
Yolanda Contreras Cañas
de Juan Francisco i Encarnación.
Benjamín Reche Jiménez
de Pedro i Gloria.
Ivan García Moreno
de Ramón i Maria.
M^a Margarita Serrano Reynés
de Fernando i Margalida.

S'han casat:

Salvador Moll Vaquer
amb Marion Erna Wieselhuber.

Han mort:

Andrés Ruiz Rodríguez.
Pere Joan Massanet Gili.

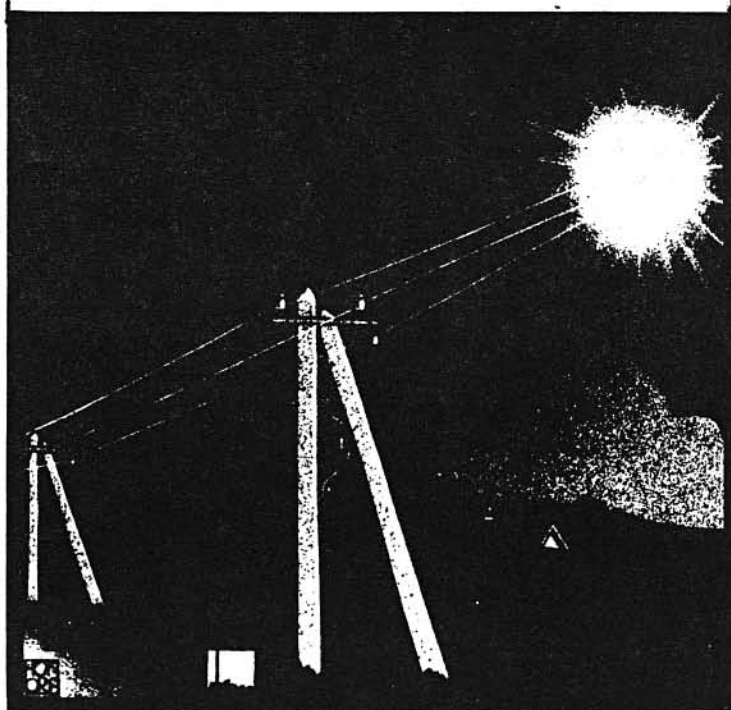
dèclmes afuades

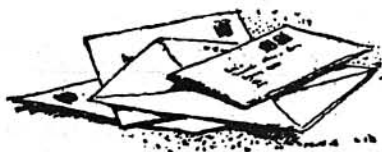
d'es Pastor de Son Perdiu.

Com tots podeu suposar,
per ses festes vaig venir
i me vaig entretenir
amb lo que em varen donar.
Casi res me vaig deixar,
bé que hi vaig anar per vila!
Vaig estar a primera fila
per poder veure millor
a la Bombi. Quin favor
si ella fos sa meva dida!

oooooooooooooooooooo

Parlant seriosament,
res me va entusiasmar
i quan sa festa acabà
no em sentia molt content.
És cert i ho tenc ben present
que ara res mos ve de nou
i que casi res mos mou
a fer bulla amb alegria.
A pesar que avui en dia
ses festes són tot renou.





Cada mes, quan reb el "Cap Vermell", és per mi un dia especial i el vespre, amb tota tranquil·litat, a ca meva me trob per uns instants a Capdepera. I això que estic a més de mil quilòmetres del poble! El "Cap Vermell" ha esdevingut per mi, diguem, quasi una necessitat. Voldria jo també que "Cap Vermell" arribàs al centenari!!

El número de Juliol d'enguany i l'article del Portalet m'ha interessat molt. És un article ben fet i que diu bé lo que vol dir.

Capdepera i sobretot Cala Rajada, han pres massa amplària, massa magatzems, massa hotels, massa de moltes coses, i lo que havia d'arribar està arribant molt aviat. Enguany encara es pot dir que l'estiu ha estat bo per a l'hosteleria, però continuar construint i fer més hotels, pensions, magatzems, etc., és una bogeria i és somiar truites.

Per tot el món la crisi s'ha instal·lat i passaran uns quants anys fins que les coses tornin a caminar bé. La vida torna més cara de cada dia i el turisme més poc d'un any a l'altre. El resultat serà el demoltes pèrdues. Aquí, a França, els hotels no han omplert i molts de llits han quedat buits, Itàlia el mateix, i Espanya no ha estat l'excepció a la regla, és normal.

En els diaris d'aquí, i això que estam a mil quilòmetres de les platges italienes i espanyoles, els hotels publiquen anuncis per tal que els turistes hi vagin, amb preus molt interessants, els vins gratis i a voluntat, etc., i ni així els hotels omplen. Els preus han augmentat massa, els viatges són sempre més cars, i a la gent li falten doblers. El resultat serà que cada any vendrà menys gent a Mallorca, així que construir més encara és una demència i, sobretot, s'ha de mirar com es construeix i no fer-ho de qualsevol manera. No vull dir noms, però hotels com uns quants de Capdepera-Cala Rajada no haurien d'existir allà on es troben. I si ara per anar a l'Agulla han de passar per una carretera enmig de cases i hotels i la tranquil·litat que volen els turistes ja no existeix i les aigües ja no són tan netes, això també farà que els turistes no venguin; o vendrà un turisme barat que farà encara més porqueria i no donarà res a guanyar als pobles. S'hauria de sebre si es vol quantitat o qualitat i, sobretot, si l'Ajuntament ni ningú té dret a destruir un ambient ecològic per tal de fer guanyar (o perdre) doblers a especuladors oportunistes.

Jo me'n record de l'Agulla, de Son Moll, de Sa Font de Sa Cala, cinquanta anys enrera

i ara me fan plorera i no acab de comprendre que es puguin fer construccions semblants a dins llocs que eren tan bells. Un vertader paradís. I ara, què ens queda? Beton, Beton, Beton, tres mesos de feina (encara) i nou mesos de misèria per als gabellins i molts d'altres de més enfora.

Mallorca sempre ha estat una illa on els turistes han vingut de bon gust; molt de sol, barat i la gent senzilla. Ara els preus han augmentat massa i molts ja diuen que és massa car. Perquè per venir a Mallorca ja és car, el vaixell o l'avió, i els hotels augmenten els preus un poc massa, i encara no tots guanyen doblers ja que les seves despeses també han augmentat massa. Què queda? Baixar els preus i perdre doblers? O servir malament als turistes i que no tornin? És difícil donar un consell, però de totes maneres així no pot continuar o serà una fallida turística terrible. I si Mallorca, on s'han construït hotels i magatzems com a bollats, se quedàs sense turisme, ¿de què viuria la gent?

Pens que aquest problema no es pot posar de costat i els responsables haurien de prendre disposicions, començant per l'Ajuntament, i no seguir deixant destruir el poc que ens queda de la naturalesa, quan ara ja són massa hotels i massa de tot.

WALDI PASCUAL
Mulhouse
França

BIBLIOTECAS PUBLICAS

Permítame el amable lector(a), que esta vez amplíe el ámbito de mi comentario incluyendo asimismo al pueblo de Capdepera. Bien lo vale el tema a tratar.

Pues bien, en todo el término municipal, (horror de horrores!) únicamente existen muy pocas Bibliotecas en plan público (o semi-público, mejor diríamos), y de las que tan sólo funcionan, a media marcha, en jornadas muy reducidas, dos.

Veámoslo discriminado.

EN CAPDEPERA

1.- Biblioteca Municipal: Ubicada en la Casa

de Cultura (casa natal de la eximia señora D^a Leonor Servera de March), en el carrer de Ciutat, en la planta alta (en los bajos existe una guardería infantil), con un montón de libros en estante-

(passa a la pàgina següent)

(ve de la página anterior)

rias -en una sala- donación, al parecer, de la Asociación de Vecinos "Es Faralló". En precario. Apenas reúne condiciones de confortabilidad y adecuada iluminación, imprescindible. La otra sala de la misma planta es utilizada para ensayos por la Banda Municipal.

No hay horario de lectura.

No existe bibliotecario(a).

Diríamos está en plan de baja, o simple almacén de libros.

Tenemos muy poco conocimiento de lo que se proyecta en el nuevo Casal de Cultura, en "Ca's Mestre de Son Not", en el Carrer Major, mas suponemos que alguna de sus salas se podrá destinar a dotarla como BIBLIOTECA PUBLICA. Confiamos que sí se hará.

2.- Biblioteca de "La Caixa": Emplazada en las mismas oficinas del Banco: Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros, en la calle Luna, es una coquetona sala, moderna y funcional, con buenas mesas y estanterías repletas de tomos, con gran variedad de temas y géneros.

La rige una activa bibliotecaria, de lunes a viernes, por la tarde-noche.

Podemos aseverar que es una Biblioteca en racional y constante funcionamiento, que atiende las ansias de saber de la grey juvenil, en su gran mayoría de lectores.

EN CALA RATJADA

3.- Biblioteca de la Residencia: Esa es una Biblioteca que podría y debería haber sido pública, pero -suponemos que por falta de presupuesto- que se quedó desde sus inicios en Biblioteca circulante. Es decir, más en plan casero. Para el uso interno y exclusivo de los trabajadores residentes en la misma, que debían devolver los ejemplares prestados antes de finalizar su "turno de vacaciones".

Además, debido a la sucesiva restricción de mandos de la Residencia que parece coincidió asimismo con la recesión de libros, y al no verse más nutrida la Biblioteca, ha ido casi muriéndose por consunción. Mejor correr un tupido velo.

4.- Biblioteca "Casa del Mar": En edificio que pertenece al Instituto Social de la Marina. Ubicada en los bajos del edificio, junto a la sala-bar, en un local Club, dispone de buena mesa y sus butacas, con un gran armario biblioteca, ampuloso para alojar a no más de unos 100 ejemplares diversos, en plan fondo documental o, tal vez mejor, lote de libros fundacionales.

No dispone de aireación y luz suficientes.

Tal vez instalada en el rincón más pobre de luz solar y friolero.

Suponemos que, al igual que la Residencia -quizás asimismo por insuficiencia de dotación de presupuesto- se inició tan sólo en plan biblioteca-circulante para uso y lectura de las gentes del mar, excluyendo a los demás, aunque al solicitarlo a Dirección pueden, benévolamente, ser atendidos en su deseo de lectura.

5.- Biblioteca Municipal "S'Auba": Recientemente inaugurada -el 10 de mayo último- en un pequeño local (lo que fué un aula de pre-escolar), tiene

muy buena presencia, aunque adolece de falta de espacio físico en el que poder sentirse cómodo y concentrarse.

Es obligado dar plácemes, por su puesta en marcha, al Ayuntamiento, claro que sí.

Funciona de 5'30 a 8 de la tarde, así como en plan biblioteca-circulante, es decir, a base de un servicio de préstamo de libros para llevarse a leer en casa.

Es totalmente necesario hacer ya planes para la instalación de esta Biblioteca Pública en local de más envergadura y lo más céntrico posible. Y con un horario mucho más amplio. Es algo que urge a esta importante población.

oooooooooooo

Muy bien está que en cada casa exista un esbozo de biblioteca, con buenos libros, escogidos, para tenerlos a mano en cualquier momento. Y mucho más es aún contar con una buena Biblioteca Pública, en donde consultar, estudiar, confrontar y analizar cuanto se desee, para cultivo de la mente y recreo intelectual.

En una nueva librería leo la agudeza de su librero en este slogan puesto en su escaparate: La cultura es más que libros, pero se empieza leyendo.

En realidad, el que aprecia al libro, ama la cultura.

En resumen: seguimos faltos, y muy necesitados, de una buena Biblioteca Pública en cada núcleo de población. Capdepera y Cala Ratjada se merecen ya, ahora mismo, algo más, algo mejor, en este aspecto cultural.

Digamos ya que en España todavía sobran bodegas, bodegones, figones, garitos... y nos faltan BIBLIOTECAS, que iluminan mejor la mente y el corazón.

I ara que no veis que anam cent anys enrera en relació amb altres pobles del món? És precis un bon esforç en bé de sa nostra cultura!

JUAN PUJADAS

CAPITOL XXIX

Durant el segle passat feren La Sala, o Casa Consistorial, i l'Església; més enrera, l'aljub; totes quantes carreteres hi ha també les feren llavors. Però ara és tot lo contrari: tothom és individual fins al darrer extrem; tothom mira per ell, fent cas omís dels demés, essent així que les carreteres s'adoben de mala gana i els edificis es conserven amb més mala gana encara.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Com ferem al iniciar la publicació d'aquest treball, volem agrair a la família de l'amo en Joan Sancho Alzamora "Coll", el que ens hagi deixat aquests papers de manera desinteressada per tal de donar-los a conèixer. No entrem en una valoració crítica d'aquesta història però, sens dubte, constitueix una obra força aclaridora d'alguns aspectes del nostre passat no massa coneguts. Si consideram, així mateix, les circumstàncies poc afavoridores per a la creació intel·lectual en que fou escrita, no ens queda altre remei que reconèixer el gran mèrit del seu autor. Per damunt qualsevol altra consideració, esperam haver ofert un servei als nostres lectors que, en definitiva, és sempre la nostra pretensió.

Asimismo, se acepta el recurso de reposición interpuesto por la Asociación Hotelera, quedando sin efecto la condición de disponer de Tarjeta VT, para el funcionamiento del minitren.

LA CASA DEL GOVERNADOR (II) (L'interior del casal)

L'esquema i l'ordenació de l'espai de la planta baixa de la Casa del Governador respondria, de la mateixa manera que la façana, a unes característiques pròpies de la classe senyorial. Recordarem dues de les característiques: En primer lloc, un ordre que se manifestava en la col·locació del portal i les finestres; després, un senyoriu que s'expressava en les dimensions de la façana i dels elements.

A la casa pagesa, la utilització de l'espai responia a les necessitats del moment; una mateixa habitació, per exemple l'entrada, servia tant com a lloc de treball com per a menjador, dormitori, magatzem, etc. L'ordenació de l'espai era impossible. En canvi, a la Casa del Governador, un espai tan ample necessitava d'una ordenació. Per a cada una de les activitats que realitzaven els estadans hi havia un lloc especialment acondicionat: l'habitació de l'entrada, el despatx, l'alcova, el menjador, la cuina...

A cada una de les habitacions de la planta baixa li correspon una finestra, totes del mateix tamany (1'20 x 0'80 metres, aproximadament), totes amb els ampits motllurats i amb el mateix tipus de motllura. L'antiga finestra del menjador, per estar mig enterrada, no he pogut comprovar si en tenia de motllures.

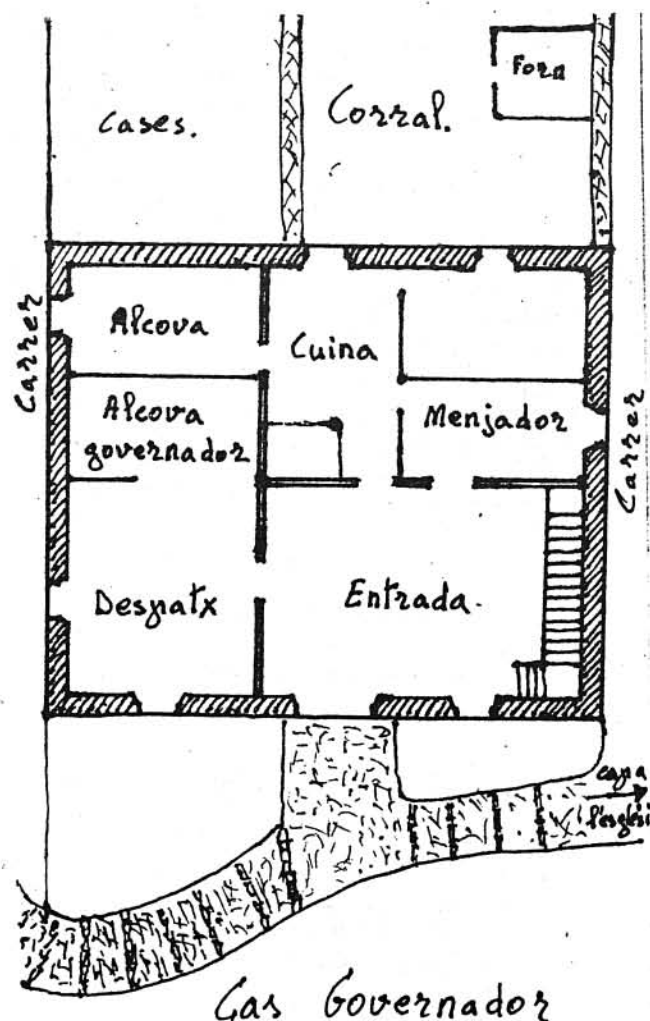
A l'interior del casal, el senyoriu estaria, com és de suposar, en funció del nombre d'habitacions, de la qualitat dels materials, de la decoració i, també, de la distribució de l'espai.

En la descripció del casal intent orientar-me recolzant-me en la hipòtesi de que la distribució de l'espai ha de respondre a un condicionament social molt arrelat en el segle XVIII: la classificació i corresponent separació en nivells de la societat. Per aquest condicionament, ha d'esser possible localitzar i distingir l'espai que utilitzava el senyor d'aquell altre on treballava el criat, el servici.

La separació social es manifestava arquitectònicament i en tots els sentits; pensem que els senyors no tan sols acceptaven la distinció i separació socials, sinó que l'afavorien i augmentaven. Tots sabem que a una bona possessió d'aquell temps, on no existien problemes d'espai, hi havia la casa del senyor, la caseta de l'amo i el paller dels missatges. Vivien més o manco junts, però sense mesclar-se.

El governador tenia, dins l'escalafó de l'exèrcit, la graduació de capità. El disposar d'un càrrec públic i de recursos econòmics suficients creava, i més encara dins un poble, una separació. Aquesta separació es manifestaria en tot i per tot. A l'església, per exemple, tenia reservat un lloc de privilegi, així com cadira i reclinatori. Pareix evident que a casa seva també es reproduiria la separació.

Fetes les observacions, pas a descriure i analitzar el casal.



La sala d'entrada és bastant gran; la seva funció seria la d'acollir als visitants i als soldats. A més a més, distribuïria l'espai reservat al senyor governador que, evidentment, seria aquell millor il·luminat i enllestit.

Al costat dret de la sala d'entrada trobam l'escala de marès que pujava al porxo; passava entre una paret mitjanera i el mur de la façana nord. En el primer replà, després de pujar tres escalons, hi havia la porta. Baix el buit de l'escala, dues filades de mitjanets a manera de prestatge (aquest espai també es tancaria amb una porta).

A la paret mestra que separa els aiguavessos, davant el portal d'entrada, s'obrien altres dos portals (1'80x0'80 metres); els separava una mena de columna. El portalet de la dreta comunicava amb el menjador; el de l'esquerra amb la cuina.

A la part esquerra de l'entrada hi havia el portal que comunicava amb el despatx; era el més gran (1'93x0'92 m.). Tant aquest portal com els que comunicaven amb la cuina i el menjador tenien, a la part de l'entrada, un emmarcat postís tot imitant, encara que més simplificadament, l'arc del portal de la façana. Aquest tipus de decoració sols hi és a l'entrada. En els palaus de Ciutat d'aquell temps, com per exemple el Palau Solleiric, també es feien uns emmarcats postissos en els portals que, lògicament, eren molt més refinats.

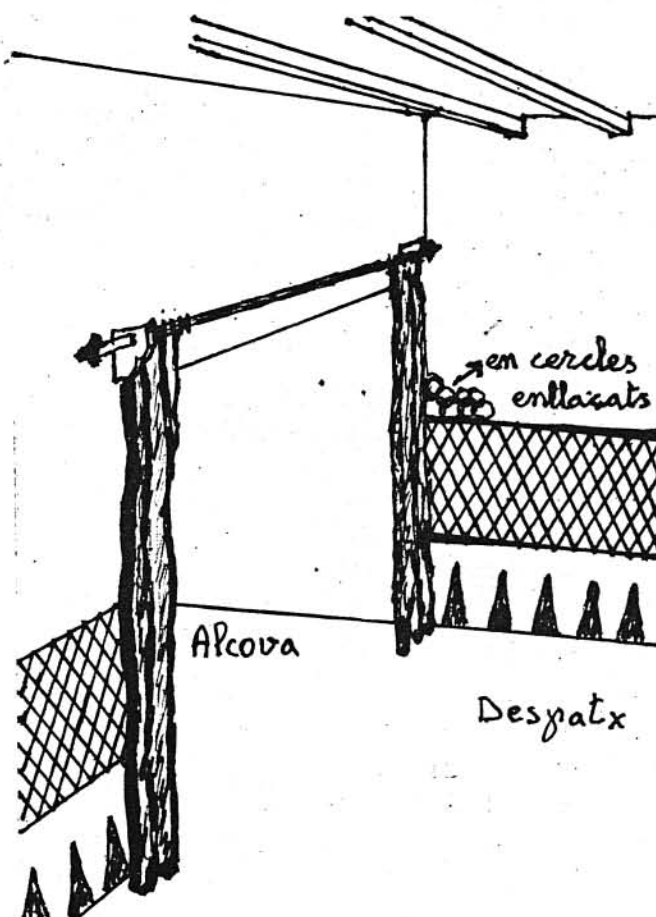
Una altra novetat la constitueixen les parets mestres interior i les mitjaneres. Aquestes ja no estan fetes amb pedres de marès i argamassa, sinó que s'empraren peces de marès més o manco ben tallades, de 20 centímetres o menys de gruixa. Per a clavar-les i fer les arestes dels portals s'utilitzà "guix vermell". Aquest guix era vermellós per la quantitat d'argila que tenia i que es treia de dins la possessió d'Es Puig, allà on encara es coneix com Es Clot d'es Guix.

Les parets interiors de la planta baixa no estan gaire ben aplomades. Van enllestides amb calç.

El despatx era l'habitació més ben situada de la casa, la millor il·luminada i enllestida. Dues finestres més o manco centrades deixaven entrar la claror. Els murs estaven esgrafiats a base de dibuixos geomètrics; a la part més baixa, a manera de rodapeu, hi havia una franja de triangles; a continuació, una altra franja bastant més ampla, de rombes; a tota la resta, cercles enllaçats.

Del despatx es passava al dormitori del governador, situat a l'aiguavés de darrera, mitjançant un gran arc llindanat (2'30x2'15 m.). La paret mestra que separa els aiguavessos es converteix, en el tram que separa el dormitori

del despatx, en paret mitjanera. Per fer aquest canvi va esser necessari que, paral·lelament a la façana esquerra del casal, es construís una segona paret mestra, la qual permetia canviar el sentit de l'embigada. Així, la paret que separa les dues habitacions, al no haver d'aguantar el pes de l'embigada, feia possible construir un arc tan ample i tan senzill. Aquell arc ajuntava l'espai més important i vital per al senyor governador, és a dir, aquell espai on treballava i on descansava. Al mateix temps, estava independitzat de la resta del casal.



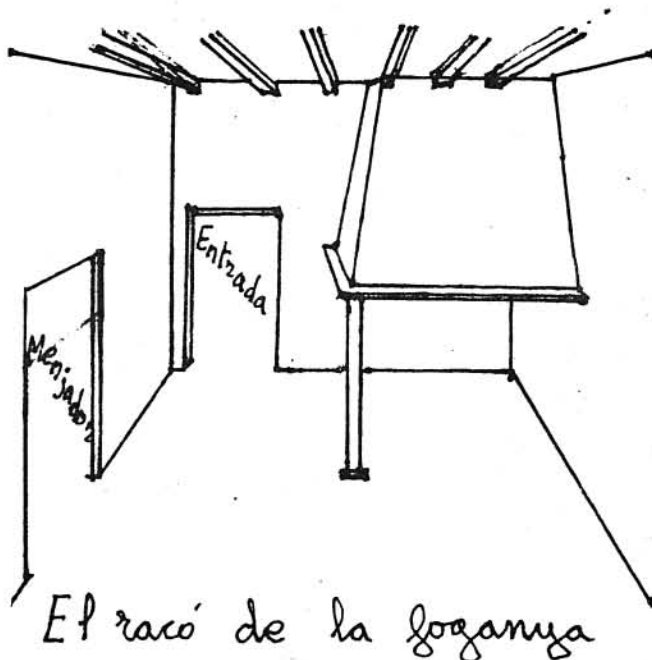
Les habitacions de l'aiguavés de darrera no presenten cap tipus de decoració, els portals són més petits. Segurament, aquesta part de la casa era poc aprofitada pel governador i, per aquest motiu, falten els detalls de senyoriu.

La cuina, més que una habitació, pareix un pas ample, un corredor que comunica la sala d'entrada amb el corral. A l'aiguavés és l'habitació que distribueix l'espai.

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

Així com la part de davant de la casa pareix acondicionada per a desenvolupar una activitat pública, la part de darrera, en canvi, afavoreix la intimitat. Em sembla que la cuina seria el lloc on se reuniria i on més conviuria la família del governador. Com a habitació pareix que està a mitjan camí entre lo que era una cuina i lo que és una sala d'estar. Com a tal cuina, tenia la foganya en el racó on es junten les dues parets mestres, un armariet empotrat just devora el portal del corral i, tal vegada, un gerrer. Hi falten, però, uns elements importantíssims com, per exemple, la pica d'escurar, uns escudellers i una mica de rebost o celler. També falta el cossi de fer la bugada. Probablement, al tractar-se d'una casa senyora i a causa dels condicionaments socials que separaven als senyors dels criats, la bugaderia estaria independitzada de la cuina i es localitzaria devora la cisterna del Castell.



Les tres habitacions que es comuniquen amb la cuina tenen, aproximadament, les mateixes dimensions. A la part esquerra, a continuació de l'alcova del governador, hi havia una altra alcova que utilitzarien, si era el cas, els fills del governador.

En el costat dret de la cuina, l'habitació que es comunicava amb l'entrada i amb la cuina seria el menjador. El disposar d'un espai reservat per a menjar-hi era tot un luxe. El menjador, si l'obra no és posterior, estava enllosat.

De l'habitació que queda per analitzar no sé, gairebé, quina podia esser la seva funció. Tal vegada, quan es desenrunci la casa parareixeran romanalles que donaran un poc de llum. Na Bet Maria Germana creu recordar que en aquesta habitació hi havia un batiport que tancava un celleret on s'hi baixava amb dos o tres escalons. Pens que l'habitació seria l'apropiada per a tenir-hi uns escudellers, unes alfàbies, on guardar-hi el carbó, etc.

Les parets dels frontis estan enllestides amb un terracat bastant fi de calç i grava, però deixen a la vista les peces de marès, obrades i escairades, de les cantonades i també les que protegeixen totes les obertures de la casa, és a dir, els portals i les finestres.

Les peces de marès que protegeixen el portallet del corral criden l'atenció. El llindar és d'una sola peça de marès i, enmig, a la part inferior, té una osca triangular; totes les peces tenen el caire rodonenc. Per aquests detalls i per les seves dimensions (1'55x0'75 m.), ben bé podria esser el portal d'una d'aquelles cases que ocupaven l'espai on es va construir el casal.

Els porxos de la casa eren molt grans ja que ocupaven tots els davants i tots els darreres. Eren dues sales grans amb la paret de marès que separa els aiguavessos sense enllestir i sense emblanquinar. Estaven escassament il·luminats per quatre petites finestres. Les dues sales es comunicaven per un portal sense porta, obert en el centre de la paret de marès. Els porxos servien únicament de magatzems.

El corral, segons el meu parer, és l'espai de Ca's Governador que més modificacions ha sofert. Una paret alta el tancaria totalment. Avui tan sols ens queda, mig enderrocat, el forn; a més a més, hi hauria el lloc comú, una mica de jardinet i, segurament, una porxadeta on la criada treballaria en els quefers domèstics (escurar, preparar el menjar, etc.)

PEP TERRASSA

PLANY PER UN DOLOR

Ja l'has perdut al fill, Catalina.
L'has perdut.
Irremissiblement.
I no hi ha consol, Catalina, per aquest dolor.
No. No n'hi ha de consol.
És un dolor que t'estreny fort cap endins.
Un dolor que t'umpli i t'umpli, sense esvoranc per a la vessada.
Un dolor que es fa sang a dins la sang i carn a dins la carn.
I maçades al cervell.
I cansament a les cames.
I eritges dins el cor.
Un dolor que traspua follia.
Que és follia.
I és difícil, Catalina, impossible, trobar consol per un dolor que no en té de consol.
És un dolor a crits, amb tots els crits del silenci.
I les paraules perden llur sentit i es tornen dolor.
Es fan un dolor més.
I el diccionari és una munió de dolors.
I els condols, els planys dels amics, dels parents, dels coneguts:
"T'acompany en el dolor"
"Que descansis en la pau del Senyor"
"Havia arribat la seva hora"
"T'acompany en el sentiment"
"Que al cel el vegem"
Paraules, paraules...
Frases fetes per a omplir un buit que no podrà omplir-se mai més.
Frases fetes per a situacions en que no es troba consol per donar.
Frases fetes que es fan un dolor més.
Gotes de dolor per a un calze reblert de dolor.
I la besada, Catalina, l'estreta de mans, abraçada, els cops de palmell a l'espatlla...
Més dolor encara.
I el consol es fa més fonadís.
Escàpol.
Com garbellada de pluja.
Com el fum dins la ventada.
Com anguila dins les mans.
I tu vols aglapir-lo, al consol, vols agafar-lo per a omplir-te el cor de colors.
I el veus com a arc de Sant Martí sobre el teu paisatge endolat.
Però els seus colors -refracció i reflexió de la llum del sol en les gotes de pluja- es fonen i quedes amb les mans buides.

Amb les mans més plenes de dolor.
"Un fill és un regal de Déu. Ara Déu el reclama a la seva glòria".
Paraules, paraules que tampoc, tampoc són un consol.
I és que el teu dolor no en té de consol.
No, no en té, Catalina.
I tots volen consolar-te amb paraules.
I tu te sents la carn plena de ferides de les paraules.
Per què no callau tots?
Per què no se fa el silenci?
Per què no emmudeixen tots els llavis, respectant el silenci, el silenci d'aquells llavis que han emmudit per sempre?
No veis tots, tots, que ni condols, ni prec, ni promeses, ni sermons, poden tornar-li el fill?
"Jo vaig perdre el que més estimava, el meu pare. I vaig trobar consol..."
No, no és això, no és això, Llorenç.
Ella també el va perdre al seu pare, d'una manera brutal i cruel. I la seva mare.
Però no és això.
No, no és això, no ho és.
El dolor de perdre un fill és un altre dolor.
No és això Llorenç, Tomeu, no és això.
O sí. És això, però multiplicat.
Sí, multiplicat per nou mesos de gestació..
Per nou mesos de sentir, segon a segon, com creix dins el teu ventre una presència.
Multiplicat pel dolor físic de deslligar-lo del teu cos.
Multiplicat per l'agoixa de veure'l menut i indefens.
Multiplicat per totes i cada una de les amorosies de fill.
Multiplicat per vint-i-tres anys de lluita, minut a minut, per fer-lo un home.
Vint-i-tres anys Llorenç, Tomeu.
I de cop, la llum s'ha fet golafre de colors i queda la fosca.
De cop, també de cop, s'ha congelat la rialla.
Ja no hi ha colors ni rialles.
Ni sons.
Rialles, colors i sons juguen a la balenguerà.
Filant teranyines per a la fosca i el silenci.
Resurrecció.
Glòria.
Paraules, paraules que avui, amb la desesperació, tampoc en tenen de sentit.

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

Avui no en tenen de sentit.

No en donen de consol.

Avui no.

Demà pentura sí, pentura.

Un demà en que el rossegadís de les llàgrimes hagi brunyit la pendent del dolor.

Un demà en que l'escarpra del temps arrodoni els caires dels records.

Un demà en que els ganivets de llum facin esborrancs a la fosca.

Llavors pentura, pentura.

Avui els caires són cantelluts, afilats i rapinyen.

T'esgarrinxen per dintre, com a trinxets, com a punxons que et travessen el pit i el cor

i la gola, i sents com si les llàgrimes fetes sal et vessassin per totes les ferides.

I els ulls volen plorar i no en tenen de llàgrimes.

No, no en tenen.

Però tots parlen i et feren les paraules.

Totes les paraules.

Callau, que no vol més so que el so consoladís de la presència.

Que vol entonar per al seu fill un vou-veri-vou de mirades.

Com quan era infant i es dormia sobre la seva falda.

Com quan era home i es colgava amb l'estel de l'auba.

JOAN RAI

Agost 85

Feim massa via...

No és descobrir una novetat que la societat que ens ha tocat viure camina massa de pressa, amb un neguit constant i una forta manca de pau i serenor. Són poques les persones que treballen d'una manera pausada, tranquil·la, conscients d'allò que estan fent. Això suposa que els productes siguin de poca qualitat i que les persones assoleixin la superficialitat com a forma de vida.

.....

Aquest neguit constant té un nom estrany, però ben significatiu, "stress", que té la possibilitat de trepitjar dues de les grans potències de l'home com són l'observació i la reflexió.

.....

Summergits dins el remolí de la vida no hi ha temps per a dedicar-se a activitats que suposin esforç, temps i serenor. I aquestes són les millors tasques per a aconseguir una encertada creativitat i uns resultats positius.

.....

Hi ha, en moltes de les activitats humanes, molta d'inconsciència. Hi ha una adient relació entre reflexió i acció. I els resultats es veuen a prop nostre amb una llarga colla de depressions, tristesses, angúnies...

.....

Aquesta pressa capbuida contrasta amb la cada vegada més nombrosa quantitat d'hores lliures que tots tenim els caps de setmana, els llargs horabaixes d'estiu, les fresques vetllades d'hivern. El nostre temps lliure té massa activitats programades (cinema, discoteques, televisió...) que ens produeixen més neguits i presses. Poques persones assumeixen el seu temps lliure com una activitat creativa i potenciadora de la seva irrenunciable personalitat.

.....

Tots hauríem de viure d'una manera conscient, responsable, amb els peus en terra, tenint una clara idea d'allò que volem fer i ésser en aquesta vida.

.....

Una activitat frenètica i inconscient no ens duu enlloc, més bé facilita una pèrdua considerable de temps, fa que les nostres tasques siguin superficials i ens crivella la necessària salut per a poder caminar sense tristesses.

GREGORI MATEU ESTARELLES

Què és el Consell Insular

És un element fonamental de l'autonomia. El Govern, l'administració i la representació de Mallorca corresponen al Consell Insular de Mallorca.

Té la facultat d'assumir dins l'àmbit territorial aquelles competències que vagi rebent la Comunitat Autònoma.

Formen el Consell Insular de Mallorca, els trenta Diputats elegits per al Parlament a l'illa de Mallorca.

A més, actua com a Administració Local amb competències pròpies. Acompleix una ampla tasca assistencial a través dels centres propis que són: l'Hospital General, l'Hospital Psiquiàtric, la Llar de la Joventut, la Llar de la Infància, la Llar dels Ancians i el patronat Verge de la Salut.

Realitza accions en els camps següents: Ordenació de Biblioteques i arxius, tant pròpies com d'altres organismes.

Fomenta el coneixement i la difusió del folklore.

Impulsa el coneixement i l'ús, en tots els àmbits, de la nostra llengua.

Ajuda tot tipus de publicacions culturals.

Des del Teatre Principal, centre que depèn del Consell Insular de Mallorca, du a terme la seva política cultural.

Elabora anualment el Pla d'Esports amb l'objectiu de crear una infraestructura esportiva a tots els pobles.

Segueix una política que fomenta tant la pràctica com l'aprenentatge de l'esport.

Emet informes relatius a l'ordenació del territori i a l'urbanisme.

Elabora el Pla d'obres i serveis que permetrà dotar els pobles d'infraestructura bàsica.

Manté la xarxa viària pròpia.

Ha creat i manté en col·laboració amb els municipis, el servei d'extinció d'incendis.

Impulsa la indústria i el comerç.

Dóna suport a totes les activitats promocionals del turisme.

Realitza accions de millora de la ramaderia i de l'agricultura.



*Consell Insular
de Mallorca*

cl. Palau Reial, 1

"Cap Vermell" tenia un deute amb una institució del nostre poble. Ja fa temps que teníem la intenció de dur a aquestes pàgines a la BANDA DE CORNETES I TAMBORS i, per distintes circumstàncies, ho havíem hagut d'anar perllongant. De la Banda pareix que sols ens recordam quan alegre els carrers del nostre poble amb motiu d'alguna festa, o quan la seva absència fa que alguns aconeteixements siguin precisament menys festosos. Avui acomplim aquest deute de gratitud que entenem extensiu a tot el poble, i de les vicissituds de la Banda de Cornetes i Tambors parlam amb el seu màxim responsable, n'AGUSTIN MUÑOZ, en companyia d'en JOAN MERCANT, un altre dels responsables de la institució.



PARLEM, PER COMENÇAR, DELS ANTECEDENTS DE LA BANDA ACTUAL, DELS INICIS D'AQUELLS PRIMITIVA BANDA DE FA UNS DOTZE ANYS...

Efectivament, fa uns dotze anys que es va organitzar una primera banda. Jo, quan vaig venir a Capdepera, ja havia tocat en el meu poble, Puertollano, i aquí, amb l'ajuda d'en Marce López, començarem a muntar, no sé si dir-li una banda ja que no érem més que vuit elements, però sí el nucli d'on va arrencar tot. Aquesta primera etapa va durar uns set anys i, al final, ja érem vint-i-tres. Llavonces, molts dels al.lots que havien començat tornaren grans i no volien seguir, s'empeguen de sortir. Això produí una ruptura.

VA ESSER UNA RUPTURA TOTAL? VA DESAPAREIXER LA BANDA, PER UN TEMPS?

No, no va ésser total, la ruptura, ja que els tambors continuaren. Durant uns tres anys participàrem en els actes on ens necessitaven, com els Reis, Sant Antoni, etc.

VEGEM L'ETAPA ACTUAL, LA QUE PODRÍEM QUALIFICAR COM A DE CONSOLIDACIÓ DE LA BANDA...

En voler farà quatre anys que decidírem, un grup de persones, revitalitzar la Banda. Tenguerem unes reunions i la cosa va tornar a partir. Hi havia elements de la primera etapa que se reincorporaren i cercàrem n'ous als que anàrem ensenyant.

PARLANT D'ENSENYAR, ¿ÉS DIFICULTÓS L'APRENENTATGE? ¿QUIN TEMPS NECESSITAU PER A LA FORMACIÓ D'UN NOU MEMBRE?

Des de que un nin s'incorpora fins que està en disposició d'actuar pot passar mig any, aproximadament. Evidentment, n'hi ha que ho capten més aviat que els altres. Això suposa assajar tres dies per setmana, dedicant un dia exclussivament a les cornetes. Quan hi ha una sortida imminent, assajam cada dia. Durant l'estiu, el ritme baixa, respectant les vacances dels nins i d'alguns majors.

EN CASI TOTS ELS ASPECTES D'AQUESTA VIDA RESULTA OBLIGAT PARLAR DE DOBLERS. ¿COM FUNCIONAU, ECONÒMICAMENT?

La financiació de la Banda és difícil. Un vestit ve a costar unes 12.000 pessetes, un tambor en val unes 10.000, i una corneta entre 5.000 i 10.000, segons la classe. Quan ja hem ensenyat un al.lot i està en disposició de sortir, paga una quota única 7.000 pessetes, quota que, de fet, hem pagat tots els components. Amb això, el vestit queda en propietat del nou membre, mentres que a l'instrument se li cedeix en tant forma part de la Banda. De totes maneres, ha de quedar prou clar que l'aspecte econòmic no ha estat ni serà obstacle per a integrar-se en el grup.

PAREIX EVIDENT QUE AQUESTES QUOTES NO BASTEN PER A FINANÇAR EL VOSTRE FUNCIONAMENT.

No, no basten. Tenim una ajuda de l'Ajuntament de 230.000 pessetes, per la qual ens comprometem a fer quinze sortides, encara que a això tampoc ho miram i sempre en solem fer més. Per altra part, solem fer algunes actuacions a Cala Millor i a Manacor, i això també ajuda. Entre una cosa i l'altra anam cobrint les necessitats i a final d'any, si podem arribar a fer un sopar tots plegats, ja ens donam per satisfets. I no oblidem que aquí ningú cobra res, i que els majors encara posam el cotxe per dur al.lots a assajar i tornar-los a casa seva.

UN NO POT MENYS QUE DEMANAR-SE PER QUÈ FEIS TOT AIXÒ. ¿QUINA COMPENSACIÓ TENIU?

L'única compensació és l'estima que ens demostren els nins, ja que per altra part no ens sentim prou recolzats. Notam a faltar més col.laboració per part dels pares. Ara ja som devers setanta i hi ha uns quinze nins en disposició d'incorporar-se, però resulta impossible assumir la responsabilitat de tanta gent sinó hi ha més ajuda per part dels pares.

DE TOTES MANERES, A NIVELL DE POBLE, PAREIX QUE S'ESTÀ VALORANT MILLOR LA VOSTRA FEINA.

Pareix que sí que s'està valorant. Notam un major aprecí per part de la gent. La nostra institució és una més dins el poble, i com a tal comença a ser considerada. A vegades s'han pogut produir alguns malentesos amb altres institucions o grups musicals, grups que ens mereixen tots els respectes. Hem de dir que, per part nostra, existeix un total esperit de col.laboració amb tothom, de igual a igual. Si no hi ha més enteniment mai es perdrà per nosaltres.

HEM D'ACABAR. DIGAU...

Pensem que el futur de la Banda és encoratjador. Els nous elements que s'han incorporat ho fan molt bé i són molt joves. Estam animats i esperam que la Banda tindrà continuïtat per molts d'anys.

NOSALTRES TAMBÉ HO ESPERAM.

El mes de juliol parlàvem amb alguns membres de l'associació "Ca Nostra" de la Tercera Edat de Capdepera. Aquest mes ho feim amb el president de l'associació "Sol Naixent" de Cala Rajada, VICENC NADAL, per conèixer la problemàtica específica de la gent gran afiliada a aquella agrupació.

¿COM HO TENIU MUNTAT A AIXÒ DE LA TERCERA EDAT A CALA RAJADA?

Això de la Tercera Edat va començar fa un parell d'anys des de l'església. Ens convidaren a tots els vells per a rebre el sagrament de

¿COM HO TENIU MUNTAT A AIXÒ DE LA TERCERA EDAT A CALA RAJADA?

Això de la Tercera Edat va començar fa un parell d'anys des de l'església. Nos convidaren a tots els vells per a una administració del sagrament de l'extremunció i quan va acabar l'acte religiós nos reunirem en el Centre Parroquial per fer un poc de festa. Estant allà vaig pensar, vaja! i ¿per què no feim una associació? Ho vaig proposar a tots els reunits i tothom va dir que sí. Aviat nombràrem una junta directiva provisional que s'encarregà de redactar els estatuts. Després, aquests estatuts foren aprovats pel Govern Civil i elegírem la junta definitiva, amb en Pedro Sancho, na Maria Galmés, en Baldomero Gutiérrez... no me'n record de tots, i jo mateix que vaig ésser elegit president. Des de llavors ençà dins l'associació hem procurat fer festes i bulla, no tot ha estat això sinó que també nos hem preocupar de coses importants i sèries com és lo de mirar de tenir una residència. Ara fa poc, d'acord amb els estatuts, una part de la directiva ha estat renovada.

¿I QUI SÓN LES PERSONES QUE HAN SORTIT ELEGIDES?

Alguns d'ells ja eren membres de la directiva i altres són nous. Els elegits han estat: Maria Galmés Carrió, Vice-Presidenta; Pedro Sancho, Tresorer; Sacramento Martínez, Antònia Pascual Ginard, Antoni Rechac i Francisca Covas, Vocals.

UNA COSA QUE ENS HA CRIDAT L'ATENCIÓ D'AQUESTES ELECCIONS ÉS QUE LES HAGIU FETES EN EL RACÓ DE LES ÀNCORES, ANANT A CALA GAT.

Noltros mos reunim moltes vegades en aquell lloc, és com el nostre "árbol de Guernica". Presidits per les àncores "a los hombres

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

del mar", hem fet festes, hem pres gelat, hem begut xampany i... hem fet eleccions. Lo cert és que noltros tenim problemes de local social. Quan férem la societat lo primer que necessitàvem era un local; ho demanàrem a la "Casa del Mar" i mos deixaren la sala d'estar que està ens els baixos de l'edifici i allà mos instal·làrem. Però aquest local aviat mos va resultar petit quan mos reuníem tots. Llavors anàrem a l'Ajuntament per mirar de trobar una solució i la trobàrem; mos varen deixar un local en els baixos de la Residència, que durant l'hivern utilitza l'Ajuntament. Però clar, quan arriba l'estiu, la Residència s'umpla de gent i el director mos va cedir un local a devora el bar; de totes maneres, sempre s'ha d'anar alerta a no fer segons quin truí i no molestar als residents. L'Ajuntament mos va dir que passàrem al Club S'Auba, però com que resulta que les escoles noves que han fet ja resulten petites i a S'Auba hi segueixen fent escola, no ha pogut ésser. Per això, segons quan mos reunim en el racó de les àncores.

EN EL PRINCIPI DE L'ENTREVISTA PARLÀVEU DE LA VOSTRA PREOCCUPACIÓ PER TENIR UNA RESIDÈNCIA PRÒPIA. ¿QUINS PROJECTES TENIU AL RESPECTE?

Sí, això d'una residència és una de les coses que més mos preocupen. Hem fet bastantes gestions, n'hem parlat amb el Batle, també amb el President del Govern Balear, amb el president de la Federació d'Associacions, Sr. Rodríguez, i continuem fent esforços per mirar d'aconseguir-ho. Però això són coses molt lentes que no se tenen en

un dia. Hem de tenir paciència. De totes maneres, aquest és un assumpte que hem de resoldre juntament amb l'associació de Capdepera. Amb això tots hem d'estar junts i a "Ca Nostra" ja han nomenat una comissió per a treballar conjuntament amb noltros i sol·lucionar lo de la residència.

I A PART D'AIXÒ, ¿QUINS ALTRES PROBLEMES TENIU?

Noltros no tenim problemes perquè baldament no pensem lo mateix, sempre mos avenim. Així que problemes, ni un.

¿I PROJECTES?

Fa poc hi va haver a Palma un congrés internacional de la Tercera Edat, amb gent de Bèlgica, Holanda, etc., i tots varen convenir una cosa, i és que la tercera edat va allargant la seva vida i degut a això s'ha fet necessari crear associacions on els majors poguem passar-ho lo millor possible i evitar lo pitjor que pot tenir un vell, que és la soledat. Aquests, idò, són els nostros projectes, passar-ho lo millor possible i evitar la soledat.

SI VOLEU DESPEDIR L'ENTREVISTA...

Jo lo que voldria dir és que mos importa molt seguir mantenint unes relacions molt estretes i d'amistat amb l'associació de Capdepera. Ara, per Sant Bartomeu, mos convidaren a la festa que organitzaren, i això mos fa molt contents.

Fins aquí les paraules de Vicenç Nadal, de les que, entre altres coses, es desprèn la gran vitalitat de la nostra gent major. Cosa que comprovam cada vegada que parlam amb ells i que esperam mai els hi manqui.



L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

A la meva dona, no perquè cregui que és lo millor que he escrit, sinó perquè és lo més difícil i, a més, m'ho contaren a Eivissa.

: : : :

Primer

La nit era borrascosa, ennuvolada i fosca. El mestral bufava fort. Tamborinades i calamarsades s'alternaven amb successió sense minva. Sovint, l'esclat de vergues de llamp esqueixaven els núvols i els trons, secs, esquerdats, com a fortes maçades al cervell, rodolaven, esvaradors, pels costers de la serralada. Després, udolaven llunyans, com a perduts.

La teulera romania immersa dins la borrasca, dins la fosca, il·luminada sols pels llampecs fugissers de la tempesta.

La mullada teulada, ampla i desnivellada, reflectia la llum blavenca dels llamps, i les intermitències de claror li donaven l'aspecte d'un monstre escatós, ajocat al serral. Del fumeral eixelebrat del forn s'alçava, esburbada, una espessa fumarada que les ràfegues de la ventada espargien amb giravolts rabents. La fumassa escampava una forta olor a carn cremada, a cos incinerat...

Dintre, a les amples naus dels secadors, immòbils sobre els prestatges, teules i cossiols, alfàbies i escudelles somiaven amb l'ardentor de flamarades, amb el foc purificador de la cuïta.

El soroll del xàfec, atupant violentament la teulada, era eixordador, inquietant sota la fragilitat de l'embigat. Tot tremolava.

A un racó arrezerat, sota una ampla vidriera polsegosa, el torn restava aturat, immòbil, enyorant pentura la petjada lleugera de Jerònia que, enèrgica, el llançava a la rotació. Sobre el tamboret, embastada, una figura fal·liforme, com un esbós esbojarrat i retorçut d'un membre viril. Hi surava, al racó, una rara sensació violenta, tortuosa, gairebé malaltissa, com si de prompte quedassis lligat indefugiblement a la consumació inexorable d'una tragèdia.

Escampades per terra, secant-se sobre unes posts circulars, hi havia unes peces de terrissa de formes estranyes, agressives. Eren com a gàrgoles d'estrafolàries catedrals, abstractes, irracionals, absurdes, transpuant feredat. Caràtules, entre bestials i humanes, on la ganyota hagués estat congelaçada en el punt més àlgid de l'horror. Llavis contrets per un gemec sense final. Rostres d'esglai permanent, ferotge i brutal: Cossos retorçuts, contrafets, mutilats per una gangrena

o un malbocí. Barreja esgarrada de sentiments tèrbols i boirosos que coven estranyes dèries. Pasterada de manies. Teixit de teranyines per cervells tovats contra natura... Sementeres on la terrossada fossin geps i fossin tares.

Per tots els indrets hi surava l'olor asprosa i acre del fang, de la terrissa humida.

Dins la nau central hi havia el forn. I el llenyer. Allí l'aire era ardent, abrusador. El ball esburbat de les flames omplia parets i sotils de llepades bellugadisses de llum, com si tota l'estància es revinçlàs dins una dansa frenètica i esgarrada.

Tirades sobre un munt de branquillons, sagnolentes i brutes, reflectint la claredat fugissera del foc, romanien les tisores de tondre. Aclofat a un racó, un vestit blanc de nuvia. Un broll de sang dibuixava un camí cap al forn.

Nua del tot, Jerònia, davant la boca del forn, tenyida per la roentor de les flames, amb una forca d'afilades pues, empenyia cap al foc una pellerina sagnosa en que gairebé tot era pell.

Tenia, Jerònia, quelcom versemblant de vestal encarregada de guardar el foc sagrat. Tenia, Jerònia, quelcom a l'esquerd, assossegat i estrany, com la fruïció d'un viu plaer.

Lluny, la tempesta arrossegava un crit d'horror.

Segon

Jerònia hi va néixer a la teulera. La llar dels pares hi estava arrezerada, a la part més assolellada, més alegre.

Des de petita, el fang fou la seva joguina, gairebé l'única joguina que tengué, al menys la preferida. Ella no recordava quan va fer el primer cossioll o la primera escudella. A vegades, pensava que hi havia nascut asseguda al torn, amb els peus a la roda i les mans donant forma a la terrissa.

S'hi engrescava amb l'aventura de modelar l'argila, d'afaiçonar-la, de crear noves formes. El treball quotidia li exigia fer les formes tradicionals, les que s'empraven cada dia: olles, cossiols, gerres, llibrells, greixoneres... Però quan podia escapolar-se dels deures exigits, es tancava amb pany i clau dins el món fantàstic de la creativitat. I amb la màgia de les seves mans, com per encantament, donava formes i volums a les seves fantasies.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Era destra i curosa en afaïçonar el fang. El treballava. L'amorosia. El tovava amb el calf de llurs mans per a fer-lo expressiu. Tots els principis estètics li eren innats. El sentit de la bellesa formava part del seu ésser mateix. L'habilitat adquirida per l'experiència li donava una seguretat inusitada i sorprenent. Dins les seves mans, el fang era qualche cosa més que una barreja d'aigua i argila: es feia sentiment.

Ja feia anys que vivia sola. Havia estat la seva una soletat amarga, plena de rancúnia, desesperant. Solament la mantenia viva el desig de venjar-se. D'aquest sentiment de venjança n'havia fet la raó del seu viure, l'única raó.

Feia vint anys que s'havia casat amb en Joan, un jove republicà que l'estimava i de qui ella també n'estava molt enamorada. Era el denou de juliol de l'any de la insurrecció. Els insurrectes dominaven el poble, sembrant-lo d'horror.

A la nit, després de preparar i encendre el forn de la teulera, per a coure una fornada de teules i cossiols, anaren al llit. Era la nit de nocces. L'esperada i desitjada nit de nocces. Els dos eren colpits d'una emoció de plaer, posseïts per la passió. Tocaren a la porta. Foren uns cops forts, enèrgics, agressius. Uns cops que ressonaren per tota la casa, esborronadors. En Joan s'aixecà en pel. S'embolicà un drap per anar a obrir. Ja no tornà entrar. Jerònia sentí dos trets i un crit. S'aixecà horroritzada. La cambra estava fosca. Unes mans fortes l'abraonaren i la tiraren al llit. Lluità amb totes les forces per a alliberar-se d'aquella abraçada. Cridà. I el seu crit fou ofegat per uns llavis molsuts que la besaren ardents de luxúria. Mossegà. Rapinyà...

I tengué la impressió de que coneixia aquells llavis molsuts...

La fumassa del forn escampava sobre la terra un olor intens a carn cremada...

Tercer

Avui, passats els anys, recordava aquella nit d'horror, sense dolor. Però aquella matinada, veient la sang del seu marit davant la boca del forn, coagulada entre la fullaraca calenta, tengué la seguretat de que el seu Joan havia estat pastura de les flames.

I ella, esmaperduda, violada, malmesa, sentí el desig de llançar-se al foc per tal d'acabar amb aquella desesperació, amb aquell dolor, amb aquell estremiment d'angúnia que li tallava tot

alè. Tirada sobre la fullaraca ensagnada, gairebé perduda tota eima de vida, s'entossudí amb la idea del suïcidi. En tenia força necessitat d'alliberar-se d'aquell malson.

Passaren les hores. Ella seguia sobre la fullaraca, sense coordinar ni decidir res. Abatuda. El cervell ensurat. Sentí fonadissos els batecs. Li arribaren les llepades calentes del foc. Semblava mentida que en unes hores la vida s'hagués capgirat. La nit de nocces, així, d'un cop, s'havia convertit en nit de sang. Es sentí defallir. Totes les idees s'esborraven. El cap torbat i el seny aigualit. No podia encobeir la sotragada. Solament surava dintre seu el desig d'acabar, d'escapolir-se de la vida.

Rera ella, la boca del forn abrusava d'ardentor. Soltadament, com si se li dreçàs dintre una presència destructora que li minimitzava el propi dolor, va refer-se. Fou com, si de sobte, l'envaís una obsessió covada durant anys: els ulls de Miquel, la rialla irònica de Miquel, els llavis molsuts de Miquel...

S'aixecà com esperitada. Tibant els músculs. Aidada pel costum, d'una revinglada, agafà una braçada de branques de pi i la llançà al foc. Cremaren amb abrivades flamarades. Crepitaren amb espetecs a balquena. Tota l'estància reflectia les vermellositats del foc.

I ella, Jerònia, il·luminada per les flames i també per un altre incendi interior, llançà el jurament que seria, des de llavors, l'única raó del seu viure:

- Te promet, Joan, que solament viuré per a venjar la teva mort. El qui ha segat el blat verd del nostre amor, cremarà dins aquest forn, com aquestes branques. T'ho promet, Joan!

Quart

L'obsessió de la venjança es féu més vehement de cada dia. Prengué possessorí de tot el seu viure. Rebutjava tota idea moral o religiosa que s'oposàs a la realització del seu desig. Sense oblit ni negligència, amb perseverança i tenacitat, anava recollint dades, referències, detalls del comportament quotidià de Miquel. Aprofitava totes les avinenteses per a assabentar-se de coses, sense mostrar-hi cap interès particular, com una xafarderia superficial i frívola. I totes les descobertes corroboraven la idea copsada en un principi. Fins i tot, un dia, sense voler, però volent, la germana de Miquel contà que una nit en que el seu germà estava, amb altres milicians, de guàrdia per les rodalies del poble,

ba caure dins uns esbarzers i romangué amb tota la cara i el cos ple d'esgarrinxades. Va estar dues setmanes sense sortir al carrer. Jerònia se sentí defallir.

Miquel i ella es coneixien de sempre. Eren de la mateixa edat. Anaren junts a l'escola. Els pares d'ell tenien una finca veïna de la teulera. De petits havien compartit jocs i berenades. De més grans, un dia, aprofitant la mitja fosca dels secadors, Miquel l'abraçà amb força i la besà. Ella s'escapolí dels seus braços. Després ja no foren tan amics, però cada vegada que es trobaven, els ulls de Miquel la trepanaven inquisidors. Ella sentia la presència d'aquell esguard posat al damunt. Fins i tot, un dia li digué:

- Jo t'estim, Jerònia!

- Però jo no! - contestà ella.



I passaren els anys. Ella conegué en Joan i es prometeren de seguida. Joan omplí el seu viure. Solament vivia per ell, pensava en ell, somiava en ell. S'oblidà de Miquel i de tot el passat, vivia el present intensament, i el present era únicament i exclusivament en Joan. Era tot el seu afany i tota la seva esperança. Quan Joan l'abraçava, cobejava intensament de romandre-hi sempre dins l'abraçada...

I aquella nit de noces, quan, per primera vegada, es refregaren els cossos nus, quan la pell tibant per l'emoció cercava l'ardentor de l'altre, quan les mans dibuixaven versos sobre l'epidermis, quan tots els afanys cobejats i totes les esperances acaronades es feien realitat viva, quan els dos, per la màgia de l'amor, s'havien de fondre en un, estellà la tragèdia.

Quan els records de Jerònia arriben a aquest punt, sent bronzir dins ella, més forta que mai, l'obsessió cervical que l'empeny cap a la consumació de la venjança, cap a l'acompliment final de la tragèdia, inexorablement. I s'enfila per les tenasses de llur pruija mentre acaricia les tissors de tondre, com a executores de l'acte darrer. Les tissors de pala llarga, esmolades a tota hora, netes com una patena, refulgents, sempre a punt, esperant l'avinentesa adequada i escaient. Jerònia agafa mestria en el seu maneig. A l'aire hi talla un cabell, una vegada i una altra, sense fallar mai un cop. Trac, trac, trac... amb fruïció les maneja. Tantes vegades ha pensat com ho ha de fer, que ja és gairebé com un ritual, com una cerimònia litúrgica. L'ara serà davant la boca del forn, sullanes. Els atributs de mascle es desinflaran sobre la fullaraca. El broll de sang dibuixarà un camí cap al foc...

Cinquè

Havien passat els anys. Jerònia no desesperava. Sentia fonda la intuïció de que el dia que ella esperava arribaria indefectiblement. En tenia la seguretat. Però s'havia tornat dura, implacable, severa... La seva severitat es reflectia en la terrissa. Aquelles formes que ella creava havien perdut la suavitat, la delicadesa, els

(segueix a l'altra pàgina)

(ve de la pàgina anterior)

volums no tenien l'equilibri, la nitidesa de contorns, l'expressió assossegada, l'elegància subtil. La pruija de la venjança, amb els anys, s'havia fet immutable i ferma, i aquesta fermesa, traslladada a la terrissa, s'havia fet abstracta, absurda a vegades; les línies dures, cantalludes, aspres; les formes severes, agressives. Tares i manies semblaven fer cucaveles dins la terrossada, com si estranyes llevadures tovassin idees folles.

Aquell dia s'aixecà d'hora, quan el jorn es descloïa. Agafà un pilot de fang i s'assequé al torn. Amb els peus donà impuls a la roda i començà la feina. I el pensament li volà cap a altres indrets. De prompte llevà les mans del fang i els peus de la roda. El torn seguí la rotació. Per la camada sentí el redolar d'un carro. S'estremí. Per una estranya telepatia va percebre la presència d'en Miquel. Els batecs es feren fonadissos. Per la finestra escorcorà la faluga que pujava. La mitja fosca confonia les formes, però la intuïció li assegurà que era Miquel.

Es posà a l'aguait. I sí, fou en Miquel. S'escometeren amb amabilitat. Ell tenia digué l'embigat podrit i havia de fer nova la teulada. Cercava teules. Començaren a carregar el carro. Ella, dins la teulera, donava manats de teules a Miquel. Aquest, damunt el carro, les hi agafava. Un manat, dos manats... Al tercer, les mans d'ell refregaren les d'ella. Al quart, ella forçà l'impuls per a què el refrec fos més intens. Miquel la mirà als ulls. Jerònia aguanta la mirada, fingint una serenitat que no sentia. Seguí el joc de refrecs i esgüards.

- Feia temps que no ens veïem - digué ell.

- Sí. Es veu que redolam per indrets diferents, tu i jo - digué ella.

Després de les primeres paraules, semblà que es desglaçàs la situació. Els dos es tranquil·litzaren.

- Segueixes fadri.

- Sí. Fadri i sol.

- Jo també la conec força a la soledat.

- Ho comprenc.

- No ho pots comprendre. Tu no coneixes lo meravellós de la soledat de dos.

- Però me la imagin sovint.

Jerònia va callar. La conversa s'enfilava massa ràpidament per tenasses perilloses. Ell també callà, no es refiava gaire de l'espontaneïtat d'ella. Seguiren el carregament en silenci. A vegades, emperò, es sorprenien amb esgüards fugissers, llavors es feien un somriure de circumstàncies. Acabaren d'omplir el carro i ell

va dir que tornaria el dia següent a cercar més teules. S'acomiadaren. Mentre ell partia, Jerònia va rompre amb un plor sanglotant. Regressà al torn.

Aconduïdes dins un calaix, acaricià les tisores de tondre.

Sisè

Al dia següent, carregaren de nou el carro.

Miquel, amb una sinceritat que traïa la gosadia de l'esguard, agafant les mans de Jerònia, que sostenien un grapat de teules.

- Jo encara t'estim, Jerònia.

Estaven front a front, separats solament pel grapat de teules.

- Ja no som uns infants, Miquel. Cal raonar-ho ben raonat.

- Jo ho he raonat prou. Tota la nit raon. Seria meravellós juntar les nostres soledats.

Jerònia sentí nàusees. Una vomitera agra estava a punt de traïr la seva aparença de serenitat. S'empassà la saliva, va refer-se, reeixí de la pròpia debilitat. Calia transigir per tal de dur les relacions al punt de confiança que ella volia, malgrat la barreja d'antagonismes que la colpia.

- Què me contestès?

- Així, de sobte... no sé que dir-te, Miquel.

- Dubtes? Vols dir que puc tenir esperances?

- Ben pensat... les nostres soledats, per separat són estèrils, eixorques. Junes... podrien tenir un sentit, una raó.

Ell agafà el manat de teules i les deixà a terra. Estrengué les mans de Jerònia.

- Vols casar-te amb mi?

- No.

- No?

- No, Miquel. Les hi tenc feredat a les boques. Les meves foren unes noces de foc i sang. No vull repetir l'experiència.

Ell baixà la mirada, colpit pentura pel penediment d'un fet llunyà.

- Podem juntar-nos quan vulguis i fer vida en comú, però sense benediccions. Això, després, més tard.

- Jerònia...

Ell volgué abraçar-la, besar-la. Ella el deturà amb dolcesa, amorosida.

- A la nit, Miquel.

- I per què no ara?

- A la nit Miquel. Te promet que em vestiré de núvia per tu. Ara ves, deixa'm.



I Miquel se'n va anar amb el carro mig carregat de teules. Ella el mirà allunyar-se mentre de l'agombol del calaix treia les tisores de tondre.

- El pròxim viatge, Miquel, serà un d'aniràs-i-no-tornaràs.

Setè

A vegades, a Jerònia li semblava que el dia passava volant. Altres, en canvi, pareixia que la nit no arribaria mai. Navegava dins l'aigua remoguda de dos corrents. Per un costat, temia l'arribada de l'hora tant de temps esperada; per l'altre, semblava que el temps no li bastava per a arranjar-ho tot com calia.

Durant el dia va sorprendre's amb una idea de commiseració al pensament. Eren moments de flaqueza que rebutjava de cop. La cerimònia gestada tan llargament, el ritual de sang i foc s'havia de consumir indefugiblement. Els destins havien

quedat marcats el dia que Miquel l'abraçà dins la penombra dels secadors. Els seus llavis molsuts i concupiscents signaren la tragèdia sense remei. No hi cabien ara pietats ni llàstimes, com a causes justificadores per a interrompre l'acte final. Es refermà força en el coratge. Calia repassar-ho tot altra vegada, assegurar-se de que tot esdevendria segons la seva previsió.

A mitja tarda, pegaria foc al forn. És necessari que a la nit estigui ben roent. Amb els anys, se li han afavorit els trets a Miquel, se li han suavitzat les línies del rostre, endolcint l'expressió... Els pomuls com a més pronunciats, pentura, el mentó més arrodonit. Encara està per treure del forn la darrera cuita. És igual. Serà la darrera, tammateix. Els llavis sí, sí, igual de molsuts, carnosos. I els ulls? Els ulls, vius, trepanadors... Dins el forn reben-taran les teules... Les mans les tenia ardents quan ahir agafà les meves. Fou gairebé agradable sentir el calf d'unes mans sobre les meves. Na Tonina es quedarà sense el cossiòl gros per a l'hortensia, també reben-tarà dins el forn. La veu de Miquel és dolça, suggeridora... Però no! No! No vull, no volia, entendre's. La tendresa podria entebear-la, i jo, ella, necessit de tota la fermesa. Necessit, necessitava, actuar coratjosament, sense deixar-me sorprendre.

Amb ràbia retornà llurs pensaments al forn. L'encendré a migdia, asseguraré la roentor. L'encendria a migdia.

Mirant la nuvolada plomosa que covava dins la tramuntana, pensà que a la nit hi hauria tempesta. Cal que n'hi hagi de tronada. La necessit per a ofegar el crit. Perquè n'estic, n'estava, segura que n'hi haurà un de crit, fort, de bèstia ferida, un crit de dolor i d'horror. Un crit que serà més fort i esborronador que el crit de Joan aquella nit de noces. I la tempesta s'emportarà, ella en tenia la seguretat, el crit, redolant sobre els núvols, rera el carro de foc que, quan jo era petita, el pare me contava que eren els llamps i els trons.

Després, a l'horabaixa, em rentaré dins el cossi. I se perfumaria, com el dia de la boda amb Joan, i es posaria el vestit blanc, de núvia. Me costarà un esforç posar-me'l. Ho sabia. El seu cos es mantenia primatxol i àgil, però me serà difícil botonar la llarga renglera de botons de l'esquena. I son, eren, molts, i petits. Un vora l'altre. Sembla interminable. I no tenia

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

traus, sinó unes petites bagues fetes amb un cordó. Calia molta per cordar-lo. I per descordar-lo. Precisament, en la dificultat de descordar-lo, ella hi assentava l'èxit del seu pla. En Miquel tendrà que posar-hi tot l'enginy i, sobre-tot, i és lo més important, les dues mans. Tot el seu cos nuu quedarà al meu abast.

De la cintura, tapant-li els costats, amb un frunzit, sortia la tela del rossegall. Sota, penjades, hi portaré les tisores de tondre. Vull, volia, tenir-les a mà en arribar el moment just. La previsió era força curiosa, fins als més ínfims detalls. No deixava res a la improvisació.

Esperaré a Miquel vora el llenyer, just on comença la pendent cap a la boca del forn. Tenia la seguretat de que no hauria d'esperar gaire. Miquel s'afanyaria en arribar d'hora. Correria cap a ella amb els braços oberts, il·lusionat. L'abraçaria. M'abraçarà de cop, ho sé cert, ho sabia cert. Em besarà, també ho sé cert. I ella aguantaria la besada i l'abraçada. Em cremaran els seus llavis molsuts sobre els meus, però m'aguantaré, és més, el besaré jo també, apassionadament, golosament, per atiar-li el foc, per excitar llur passió, per avivar-li el flam del desig...

Desfaré l'abraçada i, un per un, sense pressa, mirant-lo fit a fit, li descordaré els botons de la camisa. L'hi trauré. L'hi trauria. Després, li desensivellaré, li desensivellaria, la corretja els botons de la bragueta... els calçotets... li cauran, cames avall. Li caurien cames avall, mentres ella l'incitaria a nuar-se del tot.

Despulla'm, Miquel, despulla'm. Així, dins una abraçada. L'abraçaré fort cap a mi. Ell començarà la llarga tasca de desembotonar-me la renglera de botons. Un, dos, tres... T'estim, Jerònia... quatre, cinc... T'estim des de sempre... sis, set... des de que érem nins... vuit... des de que vaig et vaig besar aquell dia... nou... te'n recordes?, dins els secadors... deu, onze... Les meves mans, mentrestant, dibuixaran rotlles sobre la seva anatomia: l'esquena, el pit, la cintura, l'angonal, les cuixes... i el sexe. Erecte. Trepanador. I en tenir-lo en les mans, tras! Un cop de tisores. Sec. Rabent. Tras!

I el crit. El crit de fera ferida, de fera acorralada, desesperat de dolor i d'horror. El crit de mort. Sabrà, llavors, tot el que jo he sabut durant anys. Es durà les mans a l'angonal i dins la buidor de la part sentirà com la sang calenta li brolla sense remei. I jo em despullaré davant ell. Mira'm, Miquel, mira el meu cos quasi

verjo, mira a veure si ets capaç de sentir el zel que senten els mascles, el zel que sentires aquella nit de foc i sang. Aquesta és, Miquel, la teva nit. Les teves noces de foc i sang. És l'acte darrer de la tragèdia que tu començares.

El broll de sang dibuixarà un camí en la pendent cap al forn. I d'una forçada, zas!, el tiraré al foc.

Vuite

I tot, tot, succeí tal i com ho tenia previst. La planificació sortí encertada. La trona-dissa s'emportà el crit a redolar sobre els núvols. Amb la força d'afilades pues empenqué cap al foc la pellerina sagnosa.

Tenia, Jerònia, quelcom versemblant de vestal encarregada de mantenir viu el foc sagrat. Tenia quelcom a l'esguard, Jerònia, assossegat i estrany, com la fruïció d'un viu plaer. El foc guspirava delitós. Se sentia, intensa i àcida, l'olor a carn cremada, a cos incinerat.

La xubascada tupava, ferotge, la teulada. Jerònia, tranquil·lament, sense presses ni vacil·lacions, amb una seguretat impertorbable, convençuda de posseir tot el temps del món, amb aplom inusitat, començà a posar-se el vestit blanc de núvia. Els llavis li dibuixaven un rictus misteriós, entre desitjos i satisfet. Es pantinà. Fruïa el pas de les pues de la pinta entre les ones dels cabells. Formava part, pareixia, de la litúrgia d'un ritu antic. Una vegada i una altra, la pinta feia i desfeia les ondulacions de llur cabellera. Es posà la diadema de flor de taronger. La cera, amb els anys, havia perdut la blancor i groguejava. Es pintà els llavis, re3marcant els contorns, exagerant els contorns. Era un vermell-vermell, no de cirera grenyal, sinó més bé de flor de magraner, com una llepada de foc, com un reclam.

Es mirà satisfeta.

Davant la boca del forn, amb veu suggeridora de fets sensuals, cridà:

- Aquesta, Joan, és la nostra nit de noces!

I es llançà al foc.

DE FESTES, REVETLES, BENEÏDES, JOCS
I BRUSQUES D'ESTIU

"Perquè és precís que l'home arribi a comprendre que la seva vida s'ajusta al pas del temps, als cicles que regulen la Natura. I tant els jocs com les festes de l'any condueixen a l'home vers aquest sentiment de transformació cíclica, de recuperació constant de la Natura... Els camins de la festa posseeixen la capacitat de sincronitzar novament la vida dels homes amb el temps natural. Es tracta de la recuperació dels vincles que ens uneixen a la realitat de l'entorn, a la roda indefugible del temps i de l'espai".

G. JANER

"CULTURA POPULAR I ECOLOGIA DEL LLenguatge"

Amb l'alè de la paraula "popular" vers el joc i la festa i amb la calor estiuenca donada a festejar comunitàriament, voldria refrescar les neurones de la memòria i excitar la glàndula de la reflexió.

Les festes, com tu, com jo, com tot, estan encara en transició, i així se'ns presenten com un conglomerat de tendències (que per altra banda no és obstacle per a divertir-se tant com es vulgui).

En un breu repàs històric, les festes que ens descriu l'Arxiduc són les que es feien a finals del segle passat. Les jotes i boleros que es reclamen com a balls nostres sembla que foren introduïts a principis del segle XIX, i pels anys vint de la nostra centúria ja estaven en decadència: el "ball d'aferrat" tenia cada cop més adeptes.

Durant els terribles quaranta anys, hom procurà d'unificar i despersonalitzar els costums, de manera que poques diferències es trobassin entre les festes de Sineu, Alcorcón o Marchena, per exemple. Els que foren balls autòctons passaren a ser "bailes regionales": exhibicions momificades que fan molta gràcia als parents que les miren.

Fins que arriba el ball "incontrolat", dirigit des de l'estranger, amb música de llauna, beguda alcohòlica i una atmosfera irrespirable.

A la darrerria del règim anterior apareix la Nova Cançó, i amb els aires democràtics augmenten els cantautors, grups de música tradicional, etc. Fins i tot, grups de joves tenen l'atreuiment de penjar el vestit de l'agrupació folklòrica amb la sana intenció de recuperar els balls autòctons i de que el públic hi participi en lloc de mirar embadalit.

Potser algú es molesti per aquesta ràpida pinzellada històrica car no pot reflexar vivències

viscudes particularment. En tot cas, som víctimes de la injustícia que sempre es fa al generalitzar. Però tornem agafar el fil. Les festes patronals són ara un conglomerat de tot això: berbenes, tal com a Cuenca; actes religiosos, per què no?; jocs, repetits fins l'assaciament; ballades folklòriques, encara són més els que miren; teatre costumbrista, una exposició, el partit i qualche show americanitzat completen els actes. Això i poca cosa més és el que tenim; amanit de tant en quan per una brusca d'estiu. N'hi ha prou?

Els illencs, tan rics en tradicions, estam, potser, en millor situació que molts d'altres. He de dir que moltes festes a Mallorca han ressucitat. Allà on no havia mort res mai, tot continua igual; d'altres festes són de nova creació. Gràcies! Gràcies al grapat d'homes abnegats que, contra tot, en moments difícils i sense saber-ne més, organitzaren festes i amb el risc de la seva butxaca conservaren espines d'esperança.

Però bé, què han d'esser les FESTES POPULARS?

La celebració de festes és tan ancestral com l'existència de col·lectivitats humanes més o menys organitzades. L'home, interessat per la Natura i meravellat per la seva harmonia, va sentir la necessitat de celebrar diversos esdeveniments naturals periòdics.

La cristianització no suposà cap trencament sinó que adaptà les seves celebracions a les festes paganes ja existents. Fixau-vos com els dos solsticis coincideixen amb la celebració de Nadal i Sant Joan. Pasqua amb l'equinocci de primavera. Les festes de la Mare de Déu substituïren a les dees de la fertilitat. Cada Sant té un significat propi vers la Natura: Els animals se comencen a juntar per Sant Josep, les feines del camp s'inicien per Sant Mateu, etc. I cada poble s'ha identificat amb els sants que més d'acord anaven amb els seus treballs.

Des d'aquesta perspectiva, hom ha lligat durant milers d'anys el concepte de festa a la idea d'exaltació solemne, de jubileu i de disbauxa. Contràriament, la societat tecnificada i consumista ha identificat la festa amb els números vermells del calendari. Com si fos l'antinòmia del treball.

En resum, el joc i la festa posseeixen una finalitat per si mateixos: el plaer. Aleshores, impliquen una part important d'il·lusió, de fantasia, potser de màgia viscuda dins el poble a modo de somni, i allunyats de les institucions. És ben sabut que aquestes no gaudeixen de les característiques que acabam de dir.

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

A més a més, la festa té també un gran valor educatiu: l'infant s'insereix en la roda del temps i pren consciència de la seva pròpia continuïtat temporal i en relació a un entorn físic i humà que l'envolta. I com diu Janer Manila: "Un infant que no ha estat conduït vers aquest sentiment de relació amb el devenir dels dies és un home abocat a la solitud, a les manipulacions del consum, en que res mai no torna a servir, a la vida dramàtica de la mediocritat".

D'aquí la necessitat d'acostar-nos a la semiologia de la festa, d'entendre els seus significats, d'engrescar-nos amb el seu contingut dramàtic, de penetrar en el propi llenguatge. La festa popular, en contraposició a la festa oficial, no és una pura repetició, ni és estàtica, ni es tracta d'un fòssil per guardar dins una vitrina. La festa popular ha d'esser capaç d'evolucionar

en la mesura que evoluciona la societat, tot reafirmant les seves arrels, els llaços que uneixen aquell grup humà i la tradició que perpetua les contrasenyes del poble.

En la mesura que el poble recuperi el protagonisme de la festa recobrarà la idiosincràcia pròpia, els detalls que el caracteritzen. No és feina d'un dia formar part d'un procés tan llarg com la mateixa vida, la vida del col·lectiu. Tal volta no ho vegem, però és emocionant la tasca d'engrescar-s'hi.

Aleshores, "FER FESTA" serà el fruit de la inter-relació amb cada un dels seus membres, dins un ambient alegre on s'alliberin les tensions, una atmosfera carregada de truí, fora respectes de cortesia perquè tots som iguals; el protagonisme popular acompanyat d'un glopet de xampany.

I esdevindrà aquest dia! ...N'estic segur.

JOAN SALVADOR GAVINA

REGRESION GENETICA DE LA ISLA MUNDRA. LA EXPLOSION DESATOMIZANTE CAUSARA UNA REGRESION DE DIEZ MILENIOS EN TODOS LOS BIOSISTEMAS

Aquest era un dels programes que el cervell central de la computadora del Departament de Prospecció Futurològica del Continent d'Europa havia realitzat durant el segon any de govern planetari de l'única formació política ara existent, EL PODER INTEGRADO-TECNIFICANTE.

Els pocs habitants que quedaren a l'illa després de l'explosió passaven misèria, fam i fred. La REGRESION GENETICA havia causat en ells coses no programades, degenerant la forma humana dels seus cossos cap a una dimensió grollera i llosca, poc especificada en membres i moviments. També havia afectat molt al sistema nerviós d'aquells essers que un dia havien estat plenament persones humanes, ciutadans de dret en la ALIANZA TECNOCRATICA INTERPLANETARIA. S'havia produït una desindividuació col·lectiva, una massificació psicològica total dels habitants de Mundra.

Anaven perduts per l'illa, posant-se coses a la boca, cercant psicòticament objectes per a menjar. Alguns d'ells varen sobreviure, observats des d'un lloc secret al continent. Els prospectors futurologistes, acomplint perfectament la seva tasca dintre del programa, enviaren per primera vegada missatgers a l'illa. Els ràpids vaixells

arribaren aviat a l'illa, tot cridant l'atenció dels habitants que els reberen tots aterrits, com la guarda d'animals nuus en que els havien fet tornar. El programa REGRESION GENETICA anava recolzat per un estudi antropològic i la seva finalitat era la de crear una superestructura ideològica per la forma de govern planetari de P.I.T., dintre d'un grup infrahumà de societat primitiva no tecnificada.

Els missatgers, tot havent estudiat el nivell de regressió lingüística-mental dels habitants, sabien perfectament que havien de parlar-los d'un DIOS QUE POSEE UNA RAZON I UN CONOCIMIENTO INFINITOS I ES TECNOLOGICAMENTE TODOPODEROSO, essent ells els seus representants a Mundra. Una vegada entre ells, els hi mostraren i prometeren el PERFECTISIMO-OBJETO-QUE-HACE-LA-LUZ-QUE-MATA, el darrer model europeu de reintegrador de llum. Aquest objecte donaria poder sobre els altres al que el tengués, el qual seria, tot seguit, instaurat com a sacerdot, havent fet la promesa de complir eternament les secretès ordres de déu.

Quan els missatgers encara estaven parlant, una pluja de pedres va caure sobre ells, matant-los a l'instant. Els prospectors futurologistes d'Europa no havien previst ni programat aquest rebrot d'agressivitat primitiva en el seu estat pur.

MATEU GILI MERCANT

° L'aspecte formal, lo "gros" de les festes de Sant Roc i Sant Bartomeu d'enguany, m'ha semblat un calc d'anys passats. Se va a lo fàcil, a oferir uns espectacles on el poble és un simple espectador. La gent va cansada i no està per cerimònies. Potser, un estudi sociològic diria que això, precisament, és el que la gent vol. De fet, la "Bombi" va ésser un èxit de públic. Res de compromisos, res d'esforços suplementaris, res de maldecaps. A pagar l'entrada i a fruir del "xou", i si no, cadascú a ca seva i tan amics com sempre. L'estiu, probablement, no és la millor època per a exigir una participació "activa" del poble. Les Festes del Carme, durant set o vuit anys, han intentat obrir una nova "via", un nou camí cap a unes festes autènticament populars. Com a espectador imparcial he de manifestar els meus dubtes vers els resultats de les festes marineres. No tant pel que fa al camí escollit com quant a una vertadera presa de consciència col·lectiva davant el fenomen festiu. Les Festes del Carme, que en alguns moments tenen capacitat per a convocar a milers de persones, són manejades per dues dotzenes de brusquers. Les festes de Sant Roc i Sant Bartomeu, amb una capacitat de convocatòria que no ve al cas avaluar, són manejades per dues o tres persones. Quina diferència hi ha? Què tenen més dues persones que dues dotzenes? Ni en un cas ni en l'altre podem parlar de participació popular. I no perquè els respectius organitzadors ho vulguin així. Tant la comissió del Carme com l'Ajuntament serien molt feliços de veure com tot el poble fa seva la idea de les festes (crec). Això és, preocupar-se de l'organització, "idear" els actes, "crear" la dinàmica i dur-ho tot a la pràctica d'una manera col·lectiva. Si no som capaços de fer les festes que volem, si preferim quedar a ca nostra, còmodament, a veure-les venir, no podem criticar. Altrament, hem d'acceptar el que ens donin i callar.

° Alguns companys de "Cap Vermell" m'han dit que troben que en Marce López els mira de coa d'ull. Pentura són imaginacions. En tot cas, si és degut a algunes crítiques aparegudes en aquesta secció, Marce, "tio", no siguis així. Que no saludis aquest "Cap Roig" me pareix bé, però ¿quina culpa en tenen els altres? Ja saps que quan els necessites, sempre els trobes.

° "I me mirava amb la condescendència i la tolerància de qui no entén res del que li diuen"

° A la nostra llengua li manca un Lázaro Carreter. Algú que, a més de conèixer-la, estimar-

la i defensar-la, ho sàpiga dir.

° Segons sembla, el batle Joan Pascual no ha volgut fer ús de les atribucions que li confereix la nova Llei de Règim Local, per les quals pot nomenar els tinents de batle i els membres de la Comissió de Govern (substitutiva de la Comissió Permanent), independentment de la Composició de l'Ajuntament. Aquestes facultats que es donen als batles a mi me pareixen excessives i constitutives d'una fórmula antidemocràtica de regir els ajuntaments, per molt que és digui. El nostre batle, afortunadament, ha tengut el bon criteri de mantenir els tinents de batle i de transferir els membres de la Permanent a la nova Comissió de Govern, no tant pel que això implica de reconeixement de mèrits com pel que fa a una democràtica participació dels diferents partits. Però, serà sempre així? No pot canviar de parer, el batle? Farien el mateix tots els partits si tenguessin un membre seu assegut a la cadira del batle? Què faria concretament el PSOE, inspirador de la llei? Aquestes són preguntes que hauran de contestar molt seriosament abans de les properes eleccions.

° Estic a una talaia gairebé inexpugnable. D'aquí el respecte que em tenen alguns ballesters avorrits de llur impotència. El dia que em posi a l'allargada de les seves fletxes, no sé si dispararan, però, segur, deixaran de respectar-me.

° Si podeu, deixau de fumar.

° Amb un Ple cada tres mesos, difícilment justificaran el sou alguns dels nostres estimats "consecals".

° Si hem de fer cas de "Diario de Mallorca" podem creure que les platges del nostre terme no existeixen (a no ser quan s'ofega qualcú). La no existència de les nostres platges ¿deu ésser deguda a que les nostres platges no pensen? ¿O deu ser que el qui pensa poc és "Diario de Mallorca"?

° Si la mateixa prauja que es demostra a l'hora d'arreglar un camp de futbol es demostrés davant totes les necessitats d'un poble, els pobles serien copetes d'or. Voleu exemples?

(passa a la pàgina següent)

(ve de la pàgina anterior)

Per primera vegada, el curs escolar comença amb dos centres escolars que es poden considerar com a tals, amb tots els avantatges i desavantatges que això implica. Esper que els responsables de les dues escoles tinguin prou coneixement com per a acostar-se tot el que puguin i unir a tots els nivells el que sols està separat físicament.

Després d'haver anat mig aperduat durant gairebé tot l'estiu, ara tornarà el bon temps. El bon temps per a veure la gent del poble, per a tenir temps per a conversar, per a retrobar aquelles persones que, com jo, han anat mig aperduades, per a "viure" el poble amb tota la intensitat que aquests mesos passats no m'han permès. Benvingut sia el bon temps!

Segons pareix, aquest estiu hi ha hagut problemes de liquidesa per devers la Plaça des Sitjar. Dit en plata, que l'Ajuntament anava curt de doblers. Una de les causes pot haver estat la malaltia del cobrador municipal. Mentrestant, també segons diuen, "Es Faralló" amb un caramull de milions entretenguts en el compte corrent. Però, ¿no han d'anar a la caixa municipal aquests doblers, més prest o més tard? Pareixen ganes d'emprenyar.

El pallasso s'allunya cap a l'horitzó, enmig d'un núvol vermell. El substitueix una mena d'astronauta. O no és un astronauta? No estic segur. S'apaguen i encenen uns llums potentíssims, s'apaguen i s'encenen sens parar. Gent que corr. I una musiqueta, una musiqueta que canta una veu difícilment indentificable.

No, no he tornat bog. Es tracta, simplement, d'un video-clip d'aquests que donen per la televisió.

CAP ROIG

La butxaca d'un savi



Moltes gràcies per les felicitacions, cartes i comentaris agradosos que ens heu fet arribar. Moltes mercis. S'agraeix la fidelitat d'un públic malgrat no ens coneixi. Som conscients de la nostra saviesa.

Per tal de conservar la vostra salut mental i prevenir-vos dels empatxos cerebrals, diarrees psicològiques, artrosis neuronals, vòmits crònics i morts d'oi, publicarem a cada article dos experiments, o els que ens venguin en gana. Ho dic, més que res, pels avissos i amenaces velades que també hem rebut. A aquests els deim públicament que si s'han picat que s'hi rasquin fins fer-se sang. Després se'ls espassarà.

En quant a l'humor, dir-vos que és una gràcia natural que ja teníem de petits, com si fos un do de Déu. Ara bé, reconeixem que les sortides de to no tenen res que veure amb la síntesi dels experiments.

Com no tenim l'exclusiva i no pagam drets d'autor, creim oportú fer una crida a...

LES PERSONES D'ENGINY DELS VOLTANTS
PERQUÈ ENS EVIÏN IDEES ORIGINALS,
ASSUMPTES GRÀFICS, PASSATEMPS DIVERTITS,
CURIOSITATS MUNDIALS, ENTRETENIMENTS
CIENTÍFICS QUE PODEN VENIR ACOMPANYATS
D'IL·LUSTRACIÓ O SENSE; PERÒ
AMB LA CONDICIÓN INDISPENSABLE,
SOTA PENA CAPITAL SI US AGAFAM,
D'ESSER NOUS I ABSOLUTAMENT INÈDITS (°)

(°) Nota: Procurau no formar allaus i evitar les aglomeracions dels darrers dies.

Atenció que començam:

FORA MOSQUITIS!

Si el consell del mes passat no vos ha convençut o en el cas de que se vos acabin les cebes i sou negats de comprar enginyers moderns, vet aquí un altre remei:

Quan vulguin deshauciar tota classe de mosquits d'una habitació, no han de fer sinó cremar una petita quantitat de comi sencer i natural (en castellà, comino; en francès i anglès, cumin).

El perfum d'aquest vegetal els ofén de tal manera que no resisteixen un minut més la permanència en el camp d'operacions.

En trobareu al camp (si sabeu com és), a l'apotecaria i a les arboristeries. Vos convé tenir-ne sempre un manat per allò que diuen que als pobles hi ha més mosques que a les ciutats.

Ah! Si no volen tanta molèstia o fum, preferint senzillament que el mosquit no vos turmenti durant la nit, basta que al ficar-se al llit se freguin les mans, cara i altres parts del cos amb la mateixa herba.

ELS QUE SUEN

Diuen que moltes de les persones importants d'aquest poble (que tampoc són tantes), malgrat el seu poder, tenen la desgràcia de suar molt de mans i peus.

Em demanaren un cop per sortir-se'n d'aquest

defecte i, donat que serveix tant per pobres com per rics, els diré que per a extingir la suor cal solament que després d'haver-se rentat amb aigua fresca s'hi fregui polsim de sofre vegetal.

Els amics que el trobam pel carrer agrairíem que no es descuidi de fer tot això, per no haver d'anar amb les grapes suades i peus olorosos, que és una cosa que, si volen, té poca importància, però que ofén i molesta extraordinàriament. O no?

I per favor, no se'n posin per altres parts del cos si no volen haver de correr. Merci.

MANERA DE TALLAR UN TASSÓ DE VIDRE A MIDA

Una vegada, una hostalera va determinar-se d'acurçar la racció d'un estudiant que no filava prou dret en matèria de pagament de les mesades. El xicot bevia molt de vi a les hores de menjar i per aquí volgué començar les economies aquella senyora.

Per medi d'una retxa, va fer una senyal al tassó que li tocava, prohibint-li el passar d'aquell punt. I l'estudiant al abocar-se vi, sempre passava de la retxa. Fins que l'hostalera va decidir-se a acurçar-li el tassó a la mida de la senyal. I, saben com se fa per tallar un tassó, una copa o altre objecte similar a una mida determinada? No?

Doncs bé. Omplir el tassó d'oli fins al punt que es desitja; després s'introdueix una barra de ferro ben roent, sortint del foc. I al moment bota la part del vidre que no li toca l'oli. Acabat, s'hi passa paper de vidre per les voreres i el tassó queda com a nou i del tamany desitjat.

És clar, l'estudiant, al adonar-se'n de la picardia de la seva patrona, abandonà l'hostal incontinenti, a la francesa... i sense pagar els "atrassos".

I la història és tan verídica com l'experiment i com que el "Cap Vermell" s'imprimeix en blanc i negre.

E R E P.

ACOSTAMENT AL MÓN DE LESTOXICOMANIES

Amb el present escrit vull complir l'objectiu de (in)formar sobre l'esclafit d'idees confuses i oposades que hi ha respecte del món de la toxicomania. Utilitzaré, per a explicar-ho, una metodologia clàssica i fàcil d'entendre, això és, anar definint concepte per concepte.

.....

TOXICOMANIA: S'entén per toxicomania una situació de dependència respecte al consum no terapèutic, és a dir, no recomanat per un metge, d'una substància tòxica denominada droga que provoca alteracions transitòries de l'estat de consciència i mals permanents a l'organisme.

TOLERÀNCIA: Denominam tolerància al fenomen que es refereix a que la producció de determinats efectes per part d'una droga és cada vegada menor, a no ser que s'augmenti la quantitat de droga administrada. En les toxicomanies de drogues susceptibles de crear tolerància, l'individu sol augmentar la dosi progressivament. Existeix un límit de tolerància que quan es transgredeix fa que l'individu estigui en perill de sobredosi. Per tant, les dosis no es poden augmentar impunement de forma il·limitada.

El fenomen de tolerància es pot deure a dos mecanismes diferents:

1.- Modificació farmacocinètica: El producte no arriba a l'individu amb la mateixa facilitat o en la mateixa concentració que abans. És el cas de l'alcohol.

2.- Modificació farmacodinàmica: L'individu resulta menys sensible a les mateixes concentracions de tòxic. És el cas de la morfina.

DEPENDÈNCIA: S'entén per dependència aquell fenomen que, com a resultat de l'administració d'una droga, desencadena una sèrie de forces (fisiològiques, bioquímiques, socials i culturals) que predisposen a la seva utilització continuada.

Es poden distingir dos tipus de dependència:

1.- Dependència física: Quan l'organisme requereix el tòxic d'una forma real per tal de mantenir el seu funcionament.

2.- Dependència psíquica: Existeix un desig important del tòxic, que va lligat al benestar que aquest producte produeix i a la sensació d'incomoditat motivada quan manca.

SÍNDROME D'ABSTINÈNCIA: El síndrome d'abstinència (també anomenat de deprivació orgànica) apareix al suspendre bruscament el consum de determinades drogues. Les manifestacions abstinencials poden ser greus i arribar a posar en perill la vida del toxicòman. Normalment, el síndrome d'abstinència sol provocar característiques oposades a les provocades per l'administració del tòxic.

.....

Existeixen distintes classificacions de les drogues. Les més generalitzades fan referència a drogues fortes i blanes; drogues que provoquen dependència i síndrome d'abstinència i drogues que no provoquen tals estats; drogues legals (alcohol, cafè, tabac, psicomedicaments) i il·legals. Aquests criteris de classificació, per senzills, poden conduir a errors, ja que es pot pensar que les drogues legals són menys perilloses que les il·legals, la qual cosa moltes vegades no és així.

J. Laporte estableix la

següent classificació que a mi me pareix més clarificadora:

- A) Drogues depressores.
- B) Drogues estimulants.
- C) Drogues psicodèliques.

Ara miraré d'anar explicant i anomenant quines són les drogues que es poden incloure dins cada apartat.

A) DROGUES DEPRESSORES

- Opi i els seus derivats, tals com la morfina, o substituïts com la metadona, pentazocina i també productes semisintètics com la heroïna. La via d'administració és variable, des de la via oral fins a la intravenosa. Els efectes opiacis donen una acció analgèsica que comprèn un estat de satisfacció global i suspensió de qualsevol tipus de necessitat. Es desenvolupa una importantíssima dependència física i psíquica. També es dona una important tolerància davant els opiacis.

- Hipnòtics, sedants i tranquil·litzants: Dins aquesta categoria els més utilitzats són els barbitúrics. Es pot generalitzar que els seus consumidors són individus neuròtics que cerquen disminuir la seva ansietat. Davant aquestes substàncies es desenvolupa una dependència.

- Alcohol. La OMS defineix l'alcohòlic com aquella persona la dependència de la qual respecte de l'alcohol ha arribat a un grau on produeix trastorns mentals o alteracions en la seva salut física i/o mental, en les seves relacions interpersonals, el seu contacte social i econòmic. El concepte d'alcohòlic també defineix aquelles persones que han perdut la llibertat d'absternir-se davant l'alcohol.

Cal deixar prou clar que l'alcohòlic és un toxicòman, és a dir, un malalt. Per raons

socioculturals es tendeix a considerar l'alcoholisme com a un vici o una desviació moral, la qual cosa dificulta en gran mesura que es pugui donar un enfocament terapèutic adequat.

Si un es mantén bevent d'una forma continuada i excessiva durant deu o quinze anys, arriba a patir repercussions físiques i psíquiques, degut a la dependència creada. Aquestes repercussions poden ser:

Físiques: Afecten, en un principi, a tot l'organisme, i d'una manera concreta a l'estómac (gastritis crònica i aguda), fetge (alteracions hepàtiques, reversibles com l'hepatitis i irreversibles com la cirrosi hepàtica), trastorns neurològics (tremolors, epilèpsies), pàncreas (pancreatitis agudes), miocardiopaties (alteracions del cor). També afavoreixen la tuberculosi i la desnutrició.

Psíquiques: Alteracions del caràcter, intel·ligència i memòria. Certs tipus de psicosis; al·lucinacions cròniques i agudes, deliris de gelosies, epilèpsies, depressions...

Socials: Les he posades perquè les crec de suma importància. Dins el món laboral, podem que disminueix la seva capacitat productiva, es dona un alt grau d'absentisme escolar i es sol perdre cert nivell de responsabilitat.

B) DROGUES ESTIMULANTS

- Coca i cocaïna. Entre els seus efectes destaca la producció d'un estadi especial d'eufòria i excitació. Augmenta l'apetit sexual i anul·la les sensacions de fatiga, set i fred. La sobredosi de cocaïna pot donar atur respiratori. Desenvolupa una gran tolerància, crea dependència psíquica, encara que no produeix dependència física ni síndrome d'abstinència. Es pot administrar mitjan-

çant snifació, la qual cosa a la llarga produeix perforació de l'envà nasal, o bé per via intravenosa.

- Cafeïna i begudes que la contenen. Són, generalment, d'ús socialitzant i creen dependència psicològica. El seu ús és legal i a grans dosis creen símptomes d'eufòria, taquicàrdies i estimulen el sistema nerviós.



- Anfetamines i derivats. Aquestes drogues compten amb gran nombre de consumidors. Les anfetamines produeixen un increment de l'activitat psíquica i retrassen les sensacions de fatiga, son i fam. Es solen administrar per via oral, encara

que també es pot fer per via intravenosa. Creen gran dependència psíquica. La seva ingestió pot provocar certs quadros de demència.

- Tabac. És un altre dels tòxics legals, sobre el que s'ha muntat una florent indústria. Crea dependència física i psíquica, degut a la nicotina. La tolerància és alta.

C) DROGUES PSICODÈLIQUES

- LSD. Aquesta és l'abreviatura de la dietilamida de l'àcid lisèrgic. És l'al·lucinògen més potent que es coneix. Es pren per via oral i produeix un augment de totes les sensacions visuals, tàctils, olfàctories i auditives. També produeix efectes cinestèsics (mescla del so amb la imatge), distorsiona les imatges i crea vertaderes al·lucinacions. El viatge de l'àcid pot durar un parell d'hores, segons la dosi presa, i sol anar acompanyat d'una sensació de gran benestar, encara que, depenent de l'estat emocional, pot crear efectes contraris. Encara no s'ha demostrat si crea dependència física, però sí crea dependència psíquica i cert grau de tolerància.

- Cànyon i derivats (porro). De les plantes seques s'aconsegueix la marihuana, de la que s'extreu una resina: hash o grifa. Es consumeix en forma de cigarro. Els efectes psíquics que produeix són moderats i consisteixen en una sensació de benestar, podent arribar a un cert grau d'hilaritat. Es pot modificar la noció del temps i de l'espai. S'estableix cert grau de dependència psíquica però no física ni síndrome d'abstinència. En fumadors habituals produeix irritació conjuntivítica crònica, tos irritativa i sensacions vertiginoses.

El nivell de satisfacció de l'afició local des de que la nova directiva se va fer càrrec de l'Escolar, ha oscil·lat des de l'eufòria absoluta fins al desencís total. El moment àlgid el va marcar el partit contra l'Artà, guanyat per 3-1. Els mínims arribaren el primer partit de lliga contra el Llosetense, amb el 0-1.

Efectivament, lo del Llosetense va esser una pernada. S'havia aconseguit crear, com deia, un clima de certa eufòria i el personal estava engrescat. Bona entrada, la campanya de socis vent en popa, un rival teòricament assequible, un decapvespre que convidava... i ja veis! No som res en aquest món. Arriben quatre al·lots amb ganes de córrer i mos foten la festa.

Però no mos posem nirviosos que quan més frissen mancò en tenen. Daxo-daxo, diu s'erissó, que ningú mos empeny. Ja veureu com si s'ha guanyat a dins Ses Salines tot haurà canviat. I si no s'ha guanyat serà un altre diumenge, que més se va perdre a Cuba.

Lo del Llosetense, que és lo que conec quan escric això, me sap greu, i ho dic amb absoluta sinceritat, pels directius. Me consta que han treballat amb total dedicació i amb una il·lusió digna de millor sort. A part de que tenc la convicció de que l'equip anirà per amunt i donarà moltes satisfaccions.

Una cosa me sembla prou clara, i és que no tots els fitxatges han estat un encert, per ara. Ja se sap que hi ha jugadors que necessiten més temps que els altres per a adaptar-se i que, un moment donat, poden demostrar tot el que saben. Però no és menys cert que la qualitat és quelcom que resulta evident en tot moment, i a això, alguns dels nous elements ho duen molt amagat. També me pareixen evidents altres coses, però com que mai m'ha agradat jugar a entrenador, no les dic. Donem temps al temps.

No, no serà un camí de roses la temporada. A preferent ningú regala res. Sols amb una gran dosi d'humilitat i esperit de sacrifici, sense que ningú faci cama coixa, se pot arribar amb els de davant. No oblidem que l'Artà, Porto-Cristo, Andraitx, Cade, Cardassar, i algun equip més, tenen aspiracions semblants a les de l'Escolar i que no tothom pot seure en es banc des batle.

Les expectatives creades enguany són importants. No s'ha començat per esser un més sinó per esser dels millors. Així s'ha dit i això és el que espera l'afició. Quan es va creure

que el problema era la mitja, no es va dubtar en dur un jugador de la Península. La directiva ha fet tot el que creia convenient per tal d'assolir una gran classificació. Si les coses se torcen la decepció serà grossa, sobretot per als mateixos directius.

.....

Molt s'ha insistit, a través dels mitjans de comunicació, en ressaltar la figura de l'ex-secretari, Vicenç Nadal. Els testimonis d'agraïment per tots els anys de dedicació a l'Escolar han estat a l'orde del dia. Sé que en Vicenç agraeix sincerament totes aquestes mostres d'afecte, però sé també, que no vol, per cap de les maneres, capitalitzar el mèrit de la bona administració del Club. Altrament, i així m'ho ha dit, ell pensa que no ha fet més que seguir les línies d'actuació que cada directiva ha anat marcant i que el mèrit és, precisament, de les distintes directives, si és que mèrit hi ha. Dit queda.

.....

Un dia d'aquest estiu, el Batle manifestava la seva esperança de que el pròxim hivern es podran dur a terme les obres de construcció d'una tribuna coberta en el camp de futbol, així com de la pista poliesportiva en el solar contigu. Jo compartesc totalment aquestes esperances, però sé també que "las cosas de palacio van despacio" i que l'hivern pot esser el mes d'octubre o el mes de març.

Dic tot això perquè si s'han tengut doblers per a acondicionar, una vegada més, el terreny del camp de futbol, pens que igualment se'n trobarien, si interessàs, per a acondicionar el Club S'Auba, de manera que quedassin unes instal·lacions on pogués practicar-se futbol, volei i basquet. Segons m'han dit, amb qüestió d'unes cinc-cents mil pessetes, bastaria. I això suposaria no haver de recórrer a una pista particular que s'utilitza gràcies a la bona voluntat del propietari, però que sempre ocasiona situacions enutjoses, tant per les molèsties que es donen com per la incomoditat que suposa estar a casa externa.

Amb sinceritat, unes despeses d'aquest tipus no me pareixen excessives per a comptar una bona pista més, que, per altra part, mai serà de més. Encara que les previsions del Batle s'acomplexquin i se'n faci una a la Via Juan Carlos les traces que duu el deport local no són, precisament, les de minvar iles instal·lacions sempre seran poques.